STAVOVI STUDENATA SESTRINSTVA O MAJKAMA KOJE NE ŽELE DOJITI

Matić, Paula

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Faculty of Health Studies / Sveučilište u Rijeci, Fakultet zdravstvenih studija u Rijeci**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:184:297573

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-29**

Repository / Repozitorij:

Repository of the University of Rijeka, Faculty of Health Studies - FHSRI Repository

zir.nsk.hr

UNIRI DIGITALNA KNJIŽNICA

Image not found or type unknown

SVEUČILIŠTE U RIJECI

FAKULTET ZDRAVSTVENIH STUDIJA

PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ SESTRINSTVA

Paula Matić

STAVOVI STUDENATA SESTRINSTVA O MAJKAMA KOJE NE ŽELE DOJITI

Završni rad

Rijeka, 2020.

UNIVERSITY OF RIJEKA

FACULTY OF HEALTH STUDIES

UNDERGRADUATE PROFESSIONAL STUDY OF NURSING

Paula Matić

ATTITUDES OF NURSING STUDENTS ABOUT MOTHERS WHO DO NOT WANT TO BREASTFEED

Final work

Rijeka, 2020.

Mentor/ica rada: Marija Bukvić, prof. rehab., mag. sestr.

Rad sadrži 64 stranice, 4 slike, 40 grafova, anketni upitnik i 8 literarnih navoda.

Istraživački rad obranjen je dana _____ u/na _____,

pred povjerenstvom u sastavu:

1. _____

2. _____

3. _____

FZSRI UNIRI

Izvješće o provedenoj provjeri izvornosti studentskog rada

Opći podatci o studentu:

Sastavnica	**Fakultet zdravstvenih studija Rijeka**
Studij	Preddiplomski stručni studij sestrinstva
Vrsta studentskog rada	Završni rad
Ime i prezime studenta	Paula Matić
JMBAG	

Podatci o radu studenta:

Naslov rada	**Stavovi studenata sestrinstva o majkama koje ne žele dojiti**
Ime i prezime mentora	Marija Bukvić
Datum zadavanja rada	2.12. 2019.
Datum predaje rada	4.7.2020.
Identifikacijski br. podneska	1357058507
Datum provjere rada	13.07.2020
Ime datoteke	**Stavovi studenata sestrinstva o majkama koje ne žele dojiti**
Veličina datoteke	1.2M
Broj znakova	66306
Broj riječi	12203
Broj stranica	65

Podudarnost studentskog rada:

PODUDARNOST	
Ukupno	11%
Izvori s interneta	
Publikacije	
Studentski radovi	

Izjava mentora o izvornosti studentskog rada

Mišljenje mentora	
Datum izdavanja mišljenja	
Rad zadovoljava uvjete izvornosti	**DA**
Rad ne zadovoljava uvjete izvornosti	☐
Obrazloženje mentora (po potrebi dodati zasebno)	

Datum	Potpis mentora
13.07.2020.	Marija Bukvić

SADRŽAJ

1. UVOD 1

2. ANATOMIJA DOJKE I LAKTACIJA 2

2.2. Fiziologija laktacije 2

3. DOJENJE 4

3.1 Prednosti dojenja za majku 4

3.2. Prednosti dojenja za dijete 4

3.3. Dojenje izvan doma 5

4. BIOKEMIJSKI SASTAV MAJČINA MLIJEKA 6

4.1. Voda 6

4.2. Bjelančevine 6

4.3. Mast 6

4.4. Ugljikohidrati 7

4.5. Minerali 7

4.6. Oligoelementi 7

4.7. Vitamini 8

5. PRAVILNO DOJENJE 9

5.1. Položaji za dojenje 9

5.1.1. Ležeći položaj 9

5.1.2. Položaj kolijevke 10

5.1.3.Unakrsni položaj kolijevke 10

5.1.4. Ragbi položaj 11

6. UTJECAJ PREHRANE DOJILJE, LIJEKOVA I ALKOHOLA NA DOJENJE 12

6.1 Prehrana dojilje 12

6.2. Dojenje i lijekovi 12

6.3. Dojenje i alkohol 13

7. 10 KORAKA PREMA USPJEŠNOM DOJENJU 14

8. UMJETNA PREHRANA DOJENČADI 15

8.1 Tvornička dojenačka mlijeka 15

8.1.1 Početna tvornička mlijeka 15

8.1.2 Prijelazna tvornička dojenačka mlijeka 15

8.2 Komercijalno (konzumno) mlijeko 16

8.3 Svježe neprerađeno (nativno) kravlje mlijeko 16

9. ISTRAŽIVANJE 17

9.1. Cilj istraživanja 17

9.2. Metode i ispitanici 17

9.3. Hipoteze 17

9.4. Rezultati 17

9.5. Rasprava 43

10. ZAKLJUČAK 47

11. LITERATURA 50

12. PRILOZI 51

ZAHVALA 59

KRATKI ŽIVOTOPIS PRISTUPNIKA 10

1. UVOD

Dojenje je proces hranjenja djeteta mlijekom iz majčinih grudi. To je jedan od najprihvatljivijih, najprirodnijih i također, najzdravijih načina prehrane novorođenčadi i dojenčadi. (1) Osim što povećava emocionalnu povezanost između majke i djeteta, dojenje ima puno pozitivnih učinaka kao što su rjeđe pojave alergija, manja infekcioznost mokraćnog, respiratornog i probavnog sustava, manja mogućnost nastanka distres respiratornog sindroma i mnoge druge. Dojenje pruža nezamjenjivu ljubav, zaštitu i povezanost i sadržava sve potrebne sastojke u prehrani koje su zdrave za dijete. (1) Osim za dijete, dojenje ima pozitivne učinke i za majku. Sprječava nastanak mnogih komplikacija u babinju, sprječava razvoj karcinoma u genitalnoj regiji, karcinoma dojke i endometrioze, povećava sreću i zadovoljstvo majke te pomaže majci vratiti tjelesnu težinu koju je imala prije trudnoće. (2)

Osamdesetih godina 20. stoljeća značajno se zamjetio stalni pad prirodnog hranjenja djece majčinim mlijekom. To je uvelike povećalo stopu smrtnosti zbog nehigijenskih prilika, a ponajviše zbog zaštitne uloge mlijeka majke. Republika Hrvatska se ubrajala među zemlje najniže stope dojenja. Glavnim razlozima za nedojenje se smatrala nedovoljna educiranost i prosvjećenost majki koje doje. (3) Glavnu ulogu u edukaciji majki i ostatka obitelji imaju patronažne sestre. Glavni cilj je educirati majke o pozitivnim učincima dojenja, pravilnim položajima dojenja i poticati ih na dojenje kao zdravu prehranu djeteta.

2. ANATOMIJA DOJKE I LAKTACIJA

Dojka (lat. mamma) se naziva parnim organom na čijem se vrhu nalaze pigmentirane bradavice (papilla mammaria). Smještena je na prednjem dijelu prsnog koša. Bradavica koja se nalazi na dojci je okružena okruglim poljem koje je pigmentirano (areola). (4) Areole sadržavaju male žlijezde lojnice koje zaštićuju bradavicu izlučivanjem masnog sekreta. Dojku izvana prekriva koža, ispod kože masno tkivo i mliječna žlijezda (glandula mammaria). Mliječnu žlijezdu grade režnjići koji imaju odvodne kanale te završe malim otvorom koji se nalazi na bradavici dojke. Režnjića ima petnaest do dvadeset. Na aktivnost mliječnih žlijezda utječe hormon hipofiza. (1) Tijekom razdoblja trudnoće se povećavaju dojke, a izlučivanje mlijeka nastupa rođenjem djeteta. Kolostrum je prvo mlijeko i izlučuje se nakon poroda u prvim danima. Kolostrum ima puno više bjelančevina i žućkaste je boje. Kada dojenje završi, žlijezda se vraća. (4)

2.2. Fiziologija laktacije

Postoje tri faze po kojima se razvija sposobnost dojenja, a to su mamogeneza, laktogeneza i galaktopoeza. Drugi naziv za mamogenezu je rast dojki. Mliječne žlijezde dojke u žene razvijaju se i rastu pod utjecajem lutealnih i placentnih hormona tijekom trudnoće. Kolostrum se počinje izlučivati već od šesnaestog tjedna gestacije. (5) Laktopoeza označava početak sekrecije i sinteze mlijeka. Počinje 12 tjedana prije poroda, a traje nekoliko prvih tjedana puerperija. Hipotalamus izlučuje faktor koji oslobađa prolaktin te se zatim povećano sintetizira prolaktin reakcijom adenohipofize. Hormon prolaktin stimulira sintezu i otpuštanje mlijeka u mliječne žlijezde alveole. Sisanjem se iz neurohipofize povećano izlučuje i sintetizira i hormon oksitocin. On je odgovoran za kontrakciju stanica mioepitela koje su zavijene oko alveola te izbacuju mlijeko u sinuse, kanale i mliječne kanaliće iz alveole. (5) Taj proces se naziva refleksom otpuštanja mlijeka. Galaktopoeza je trajni i dugoročni proces koji je odgovoran za održavanje sekrecije, sinteze te otpuštanje mlijeka iz dojke. Na nju djeluju hormon oksitocin i prolaktin, a stvara ih adenohipofiza. Sekreciju hipofizu kontrolira hipotalamus stoga različiti metabolički, psihički i fizikalni stimulansi djeluju na sekreciju, sintezu te otpuštanje mlijeka. Sisanje djeteta se smatra glavnim podražajem za izlučivanjem oksitocina i prolaktina. (5) Dojka proizvodi proizvoda onoliko koliko dijete samo traži. Ako dijete bolje i više prazni dojku, više se mlijeka izlučuje. U prvim danima je sekrecija oko 50 ml/dan kolostruma. Od 4. do 14. dana iznosi otprilike od 50 do 100 ml/dan, a 800-1000 ml/dan dojka proizvodi nakon 2. tjedna dojenja. Dojilje često prave grešku uvođenjem dodatne

prehrane prije nego što se uspostavi potpuna galaktopoeza. (5) U prva dva tjedna treba što češće dojiti kako bi se pojačalo izlučivanje mlijeka. Refleks otpuštanja mlijeka u prvim danima nakon poroda se „uvježba“. Za samo izazivanje refleksa osim sisanja su bitni i drugi podražaji poput miris djeteta, njegov plač te gledanje djeteta. Izuzev toga važna je i potpora, razumijevanje okoline, nježnost, zdravo psihičko stanje majke, ležeći položaj, vježbe opuštanja, nježna masaža dojki, primjena toplih obloga i drugo. (5)

3. DOJENJE

Dojenje se smatra najzdravijim načinom prehrane dojenčadi. Osim na dijete, ono pozitivno utječe i na majku. Dojenje osim što osigurava optimalnu prehranu, smanjuje mortalitet dojenčadi posebice u zemljama gdje je neuhranjenost izrazito velika. (5) Takav način prehrane štiti dijete od mnogih infekcija, prevenira alergije, osigurava optimalnu probavljivost, ekonomično je, pomaže u sazrijevanju probavnog sustava te sprječava osjetljjivost na strane bjelančevine. (5) Dojenje pruža ljubav, socijalnu stimulaciju, osjećaj brige i zaštićenosti te pomaže u pravljenju razmaka uzastopnih trudnoća u žene. Iznimno je bitno jer potiče emotivnu vezu između dojilje i djeteta. Deklaracijom su donešeni uvjeti za dojenje djece. Smatra se da bi se svako dijete trebalo dojiti do 4 ili 6 mjeseci života te do prve pa čak i druge godine života uz dodatke miješane hrane. (5,8)

3.1 Prednosti dojenja za majku

Dojenje je izuzetno korisno za zdravlje majke. Ono pospješuje involuciju uterusa, omogućuje brži oporavak nakon poroda te pospješuje dreniranje lohije. (2) Dokazano je da dojilje imaju manji rizik za nastanak genitalnog karcinom i endometrioze te posebice karcinoma dojke. (2) Dojenje osim što štiti od različitih oboljenja, donosi osjećaj veselja i zadovoljstva kako majci tako i cjelokupnoj obitelji te ujedno pomaže u očuvanju mentalnog zdravlja majke. Puno je brže vraćanje na težinu prije trudnoće jer se troši oko 500 kalorija na samu produkciju mlijeka. (2)

3.2. Prednosti dojenja za dijete

Smatra se da majčino mlijeko ubrzava djetetov rast u skladu s njegovim potrebama te da sastav majčina mlijeka zadovoljava sve potrebe djeteta. (2) Jača imunitet te štiti od alergija i infekcije. Postoji vrlo mala mogućnost kontaminacije mlijeka te je dokazano da smanjuje infekcije gornjih dišnih puteva, mokraćnog i probavnog sustava, smanjuje rizik od upale uha te od razvoja poremećaja i imunoloških bolesti. (2) Dojenjem se smanjuje sindrom smrti u kolijevci, odnosno rizik od iznenadne smrti dojenčadi. Dojenjem se pospješuje razvoj inteligencije djeteta te razvoj mozga. Pruža emocionalnu povezanost između djeteta i majke i daje mogućnost prisnijeg i češćeg kontakta između djeteta i majke. Osim emocionalne povezanosti ono dovodi do uspješnog razvoja mišića usta i lica te do stomatogenog sustava. (2)

3.3. Dojenje izvan doma

Prednosti dojenja izvan doma su te što se ne trebaju pripremati i nositi bočice. Majčino mlijeko je uvijek spremno, besplatno je i uvijek je prilagođene temperature. Majkama je često nelagodno dojiti dijete na javnom mjestu. (6) Najprije se treba naučiti svladati dojenje kod kuće. Potrebno je nositi odgovarajuću odjeću kako bi se dijete tijekom dojenja moglo prekriti. Ta vještina se može vježbati u vlastitom domu pred ogledalom, pomoću marame ili šala. Kako bi se dojilja ugodnije osjećala, preporučljivo je da pronađe mjesta koja su predviđena za dojenje. (6) U mnogim dućanima, trgovačkim centrima, supermarketima i robnim kućama postoje mjesta gdje se može presvući i podojiti dijete. Ako nema takvih mjesta, trebalo bi biti sasvim prirodno dojiti dijete i na mjestima koja nisu predviđena za to. Majka treba se treba odlučiti za ono što misli da je najbolje za nju i dijete. (6)

4. BIOKEMIJSKI SASTAV MAJČINA MLIJEKA

Mlijeko se sastoji od hranjivih tvari koje su otopljene i raspršene u vodi. U te tvari se ubrajaju vitamini, mast, ugljikohidrati, minerali, bjelančevine te oligoelementi. Osim toga mlijeko sadržava hormone, enzime i različite imunosne aktivne tvari. (5)

4.1. Voda

U mlijeku ima najviše vode (oko 87.5 g/100 mL). Uz mlijeko potrebno je dodavati i napitke poput voćnih sokova i obične vode kako bi se utažila žeđ u djeteta. Ne smiju se davati pravi čajevi poput indijskog ili crnog čaja jer ometaju resorpciju željeza i mogu dovesti razvoju sideropenije. (5)

4.2. Bjelančevine

Količina bjelančevina u majčinom mlijeku zauzima 1,1 i 1,2 g/100 mL na osnovu ukupnog dušika u majčinom mlijeku. Pojedine bjelančevine zauzimaju količinu od 0,9 g/100 ml. Za razliku od prijelaznog i zrelog majčinog mlijeka, kolostrum odnosno prvo mlijeko ima puno više proteina. (5) Proteini mlijeka su proteini sirutke, kazein, glikoproteini i imunoglobulini. Kazein se javlja u obliku micelija ili čestica koje sadrže fosfate i kalcij. Postotak kazeina u majčinom mlijeku je 34%. Kazein je izvor kalcija, fosfata i aminokiselina te ima primarno nutritivnu ulogu. Proteini sirutke zauzimaju više bjelančevina majčina mlijeka, a to je oko 66%. Sastoje se od lizozima, imunoglobulina, serumskih albumina, laktoferina te alfa-laktalbumina. (5) U majčinu mlijeku sirutka proteina sadrži nosače vitamina i različitih minerala te zbog toga djetetu koji se hrani majčinim mlijekom nije potrebno dodavati cinka, željeza i vitamine izuzev vitamina D. Kod mladog dojenčeta i nedonoščeta može doći do prolazne hiperaminoacidemije ako se hrani kravljim mlijekom zbog velike količine aminokiselina. U kravljem mlijeku nedostaje taurina i cistina koji imaju bitnu ulogu u mentalnom razvoju djeteta. (5)

4.3. Mast

Mast se smatra najvažnijim izvorom energije te je najvarijabilniji sastojak mlijeka. Mlijeko majke daje isključivo kvalitativne osobine masti u mlijeku. Trajanjem laktacije se povećava koncentracija masti u mlijeku. (5) Koncentracija masti u kolostrumu iznosi 2-2,5 g %, 2,5-3,5 g % u prijelaznom mlijeku, a u zrelom mlijeku 3,5-4,5 g %. U majčinom mlijeku

prevladavaju nezasićene masne kiseline kao što su linolna, linolenska, oleinska i arahidonska, a ima vrlo malo zasićenih masnih kiselina kao što je palmitinska. Kravlje mlijeko sadrži malo nezasićenih kao što su linolna i oleinska, a puno zasićenih kao što su stearinska i palmitinska kiselina. (5) Omega-3 masne kiseline se nalaze u mastima majčina mlijeka koje sadržavaju temeljne hranjive sastojke za daljni razvoj dojenčeta. Kravlje mlijeko sadržava manje kolesterola nego majčino, odnosno novorođenče hranjeno na prsima u serumu sadrži veću koncentraciju kolesterola nego novorođenče hranjeno nativnim kravljim mlijekom ili industrijski prerađenim. Masnoća kravljeg mlijeka koje se probavlja iznosi 60 %, a majčino oko 90 % do 95%. (5)

4.4. Ugljikohidrati

Glavni ugljikohidrat u kravljem i majčinom mlijeku se naziva laktoza. Kravlje mlijeko ima 5 % ugljikohidrata, kolostrum nešto malo više, a zrelo majčino mlijeko 7 %. U humanom mlijeku je niska koncentracija kalcija, a laktoza je bitna jer olakšava apsorpciju kalcija. (5) Učinkom crijevne laktaze na galaktozu i glukozu razgrađuje se laktoza majčina mlijeka. Galaktoza je nužna za razvoj mozga djeteta. (5) Bifidus faktor je ugljikohidrat koji sadržava dušik neproteinskog podrijetla te ga ima samo u majčinom mlijeku. On pomaže u razvoju bacila koji štiti crijeva novorođenčeta od naseljavanja patogenim bakterijama. (5)

4.5. Minerali

Količina minerala je proporcionalna tjelesnoj građi mladunčeta i njegovoj brzini rasta. Kravlje mlijeko sadržava više minerala oko 0,7 % dok majčino sadrži samo 0,2 % minerala. (5) Majčino mlijeko trostruko manje osmotski opterećuje bubrege u odnosu na kravlje. Miligramski omjer kalcija i fosfata u kravljem mlijeku je 1,5:1 što je manje povoljno s obzirom na resorpciju nego omjer u majčinom mlijeku koji iznosi 2:1. (5)

4.6. Oligoelementi

Željezo je element koji postoji u svakom mlijeku pa tako i u majčinom. Sideropenija je rijetka pojava u prehrani majčinim mlijekom jer je izuzetno dobra apsorpcija željeza. (5) Ako se pojavi, javlja se puno kasnije nego umjetnom prehranom. Medikamentima ili miješanom hranom, ipak se željezo mora nakon 6. mjeseca života dodatno davati dojenčadi. (5) Cink je element kojemu je apsorpcija također dokazano bolja u majčinom nego kravljem mlijeku,

preparatima soje i industrijskim pripravcima. Za zaštitu zubi od karijesa je bitan oligoelement fluorid. Ako voda sadrži puno umjetnih ili prirodnih fluorida onda ga i u majčinom mlijeko ima znatno više te ga se ne treba dodavati. U suprotnom se daje kao i svakom drugom dojenčetu. (5)

4.7. Vitamini

Koncentracija topljivih vitamina u vodi u mlijeku majke najviše ovisi unosom vitamina u organizam. Vitamin D se nalazi u vrlo malim količinama u majčinom mlijeku pa ga je prijekopotrebno dodatno unositi u organizam dojenčeta, posebice u mjestima gdje ima malo sunca. (5) Industrijski pripravci i kravlje mlijeko sadržavaju puno više vitamina K nego humano mlijeko. Vitamin K je bitan zbog prevencije hemoragijske bolesti te se zbog toga treba davati novorođenčetu odmah nakon rođenja. Ako majka hranom ne dobiva dovoljno vitamina C hranom, potrebno ga je dodavati dojenčetu, izuzev toga nije potrebno. (5)

5. PRAVILNO DOJENJE

Kako bi dijete što pravilnije sisalo, potrebno je da majka tijekom dojenja što veći dio areole ili čak čitavu bradavicu, stavi u usta bebe. Kako bi to bilo uspješno majka mora najprije podražiti djetetove usne bradavicom te zatim staviti bradavicu u usta čim ih dijete otvori i onda se nježno rukama privuče djetetova glavica k dojci. (5) Ako brada i vrh nosića u djeteta dodiruju dojku, to je znak da će dijete dobro sisati. Osim tehnike podraživanja usnica, djetetovim refleksom traženja bradavice usnama se također može postići učinkovito hvatanje bradavice. Ono izgleda tako da se podraži obraz djeteta bradavicom uz kut usana i tako dijete onda okrene glavicu prema dojci te otvori usta i uzme bradavicu. (5)

5.1. Položaji za dojenje

Vrlo je bitno da majka i dijete pri dojenju budu u udobnom i pravilnom položaju. (5)

5.1.1. Ležeći položaj

Ležeći položaj je najkomotniji za prve dane dojenja, kako preko dana tako i tijekom noći. On izgleda tako da su i majka i dijete na boku, leđa su joj poduprta jastukom, a dijete je okrenuto prema njoj, odnosno dijete i majka su okrenuti jedno drugom lice u lice. (7) Majka slobodnom rukom pridržava dijete, a drugom rukom si podupire glavu. Iznimno je važno da leđa i kukovi budu u ravnoj liniji. Dijete sisa onu dojku ovisno o boku na kojemu majka leži. (7) Slika broj 1 prikazuje dojenje u ležećem položaju.

Slika br. 1: Dojenje u ležećem položaju

Izvor: https://www.yumama.com/bebina-ishrana/33496-10-koraka-do-uspsenog-dojenja-u-lezecem-polozaju.html

5.1.2. Položaj kolijevke

Smatra se najuobičajenijim položajem kod dojenja koje traje duže vrijeme. Rukom koja se nalazi na strani gdje je dojka koju dijete siše. (6) Dijete treba biti okrenuto prema majci trbuh na trbuh. Kada dijete počne tražiti bradavicu te kada širom otvori usta, potrebno ga je približiti da bi moglo prihvatiti, ne samo bradavicu već i veći dio dojke. (6) Slika broj 2 prikazuje položaj kolijevke za dojenje.

Slika br 2.: Položaj kolijevke

Izvor: http://www.roda.hr/portal/dojenje/ispravan-pocetak-dojenja/ispravan-polozaj-pri-dojenju.html

5.1.3.Unakrsni položaj kolijevke

Ako postoje problemi s prihvatom dojke bebe ovaj položaj se smatra jako dobrim. Beba se pridržava onom rukom koja je na suprotnoj od one dojke koju siše beba. Beba treba ležati na boku i biti okrenuta prema majci te bebin trbuh treba biti na trbuhu majke. (6) Ramena i bazu vrata je potrebno pridržavati rukom, a glavica djeteta treba imati prostora za zabacivanje unatrag. Dojku je potrebno pridržavati slobodnom rukom (ruka koja je na istoj strani dojke koju siše beba). (6) Kada dijete otvori širom usta te počne tražiti bradavicu, potrebno ju je brzo približiti da bi moglo prihvatiti dojku.(6) U ovom položaju se može vidjeti djetetovo lice,dobro ga je koristiti za početak dojenja te pomaže djetetovom prvom pronalasku bradavice. (7) Slika broj 3 prikazuje unakrsni položaj kolijevke.

Slika br. 3: Unakrsni položaj kolijevke

Izvor: http://www.roda.hr/portal/dojenje/ispravan-pocetak-dojenja/ispravan-polozaj-pri-dojenju.html

5.1.4. Ragbi položaj

Na strani gdje se nalazi dojka koju siše dijete pridržava se dijete ispod ruke. Taj položaj se naziva ragbi položajem jer ragbi igrači na taj način drže loptu. Koristan je nakon poroda carskim rezom, kod žena velikih dojki ili za manju djecu. (6) Slika broj 4 prikazuje ragbi položaj kod dojenja.

Slika br. 4: Ragbi položaj kod dojenja

Izvor: https://www.maminsvijet.hr/briga-o-djeci/bebe-i-malisani/polozaji-za-dojenje-koji-je-najbolji-polozaj-te-kako-pravilno-dojiti/

6. UTJECAJ PREHRANE DOJILJE, LIJEKOVA I ALKOHOLA NA DOJENJE

6.1 Prehrana dojilje

Prehrana dojilja kod dojenja ima izuzetno bitan utjecaj na količinu i kvalitetu majčinog mlijeka te također na zdravlje djeteta. Ona mora biti redovna te raspoređena u 5 obroka dnevno. Također bi trebala biti raznovrsna, ali i uravnotežena i umjerena. (7) To znači da se treba prilagoditi unos hranjivih tvari i energije, pojedine namirnice treba unositi u uravnoteženoj količini, ali isto tako se ne treba izbjegavati niti jedna skupina namirnica. Unos energetskih potreba treba biti 500kcal/dan veći nego uobičajeno i važno je izabrati namirnice koje su kvalitetne. (7) Vrlo je bitan unos bjelančevina, a on uključuje ribu, mlijeko i mliječne proizvode, jaja te nemasno meso, žitarice i mahunarke. Ugljikohidrati trebaju činiti temelj prehrane majke jer oni najbolje nadomjestuju povećanu potrebu za energijom. Pod ugljikohidrate spada povrće i voće te neprerađene žitarice (integralna tjestenina, smeđa riža, kruh od punog zrna žita i slično). (7) Tijekom dojenja potrebno je koristiti biljna ulja svakodnevno (repičino, maslinovo i kukuruzno). Potrebno je jesti plavu ribu (tunu, skušu, srdelu, losos, pastrvu) po mogućnosti više puta tjedno zbog omega-3 masnih kiselina koja sadržava potrebnu količinu masti koja se treba unijeti prilikom dojenja dijeteta. (7) Za unos masti korisno je i jesti orahe, bademe i sjemenke lana. Za potrebne vitamine i minerale se treba unositi dovoljna količina voća i povrća. Potreban je unos namirnica koje sadržavaju kalcij, magnezij, folnu kiselinu, željezo i cink. (7) Dojilje trebaju piti puno tekućine, oko 2 l najmanje dnevno, odnosno savjetuje se kod svakog dojenja dodatna čaša vode. Prvih 15 do 20 dana poslije poroda, dojilja se treba pridržavati dijetalnog načina prehrane. Svojim uobičajenim načinom prehrane se vraća 20-ak dana nakon poroda. (7)

6.2. Dojenje i lijekovi

Tijekom dojenja izlučuju se lijekovi koje uzima dojilja, poneki lijekovi izazivaju negativne učinke na dijete. (5) Prije propisivanja lijekova dojilji, treba ocijeniti potrebu propisivanja lijeka, farmakokinetiku, farmakologiju lijeka, mogućnost zamjene lijeka, trajanje liječenja, koliko je bitno dojiti u određenoj situaciji, o socijalnom stanju obitelji, prehrambenom stanju i drugo. Neki od lijekova koje štete majčinom mlijeku su cimetidin, amfetamin, bromokriptin, jodidi, litij, tetraciklini, ergotamini i drugi. (5)

6.3. Dojenje i alkohol

Alkohol, opojne droge te pušenje smatraju se nepoželjnim tijekom dojenja zbog mijenjanja sastava majčina mlijeka te same kvalitete mljeka i također utječu na zdravlje dojenčeta i majke. Alkohol prijeđe u sastav majčina mlijeka te uzrokuje znojenje, slabije sisanje djeteta, pospanost te također slabi refleks ispuštanja mlijeka tijekom sisanja. (5)

7. 10 KORAKA PREMA USPJEŠNOM DOJENJU

UNICEF i SZO su 1989. godine su iznijeli definicije svojih stavova o poticanju, podržavanju te zaštiti dojenja. Sve ustanove koje nude usluge na području brige o novorođenčadi te o roditeljima trebaju sljedeće: (3)

1. Dobiti ispisana pravila o dojenju kojima se koristi cijelo zdravstveno osoblje.

2. Za primjenu svih tih pravila, educirati zdravstveno osoblje vještinama.

3. Informirati sve trudnice o tome kako se doji i o dobrobitima dojenja.

4. Pružiti pomoć majkama kako bi počele s dojenjem u prvih pola sata nakon rođenja djeteta.

5. Majkama pokazati kako se pravilno doji te kako sačuvati izlučivanje mlijeka pa čak i ako budu odvojene od svoje dojenčadi.

6. Ako nije medicinski uvjetovano, novorođenčetu ne davati nikakvo drugo piće ili hranu osim majčina mlijeka.

7. Omogućiti djeci i majkama da budu skupa 24 sata, odnosno prakticirati „rooming in“.

8. Majke poticati na dojenje kada traži novorođenče.

9. Ne davati dude – varalice niti umjetne dudice djeci koja se doje.

10. Pri izlasku majki iz bolnice, odnosno rodilišta upititi majke na skupine za podršku dojenju te poticati osnivanje istih. (3)

8. UMJETNA PREHRANA DOJENČADI

Vrste mlijeka za prehranu dojenčeta osnivaju se na mlijeku sisavaca poput ovce ili koze, kravljem mlijeku ili umjetna prehrana gdje se za zamjenu mlijeka koriste pripravci biljnog podrijetla (npr. zrno soje). (5) Najbolje zamjena za majčino mlijeko su dakako tvornički pripravci mlijeka za dojenčad, zatim komercijalno kravlje mlijeko iz industrijskih mljekara te svježe neprerađeno kravlje mlijeko. (5)

8.1 Tvornička dojenačka mlijeka

Industrijska proizvodnja teško može bilo koji način umjetne prehrane prilagoditi da po sastavu bude slično majčinom mlijeku. Sve industrijske tvrtke teže prilagoditi sastav umjetne prehrane da bude što sličniji majčinom mlijeku. (5) Najbliže majčinom mlijeku je tvorničko majčino mlijeko za dojenčad, odnosno dojenački mliječni pripravci. Tvornička mlijeka za dojenčad ne mogu sadržavati sve prednosti prirodne prehrane dojenčadi ali mogu osigurati zdrav i kvalitetan rast i razvoj djeteta. Za zdravu dojenčad postoje dvije vrste tvorničkog mlijeka, a to su početna i prijelazna tvornička mlijeka. (5)

8.1.1 Početna tvornička mlijeka

Početna tvornička mlijeka s prilagođenim bjelančevinama ne smiju sadržavati više nego 3,0 g proteina na 100 ml. Omjer kazeina i proteina sirutke treba biti 1:1. Od ugljikohidrata se smije samo dodati dekstrin-maltoza. (5) Energetska gustoća mlijeka iznosi oko 60-75 kcal/100 ml. Ovi pripravci su namijenjeni za dojenčad do prvih 4 ili 6 mjeseci života, no mogu se koristiti za prehranu i tijekom cijele prve godine života. (5)

8.1.2 Prijelazna tvornička dojenačka mlijeka

Prijelazno mlijeko je dobilo naziv po tome jer se upotrebljava kao prijelaz između prehrane majčinim mlijekom i konzumnim kravljim mlijekom. Ona se proizvode od kravljeg mlijeka te služe dojenčetu kao osnovna mliječna hrana poslije 4. mjeseca i to samo u slučaju ako je započeta dohrana dojenčeta. (5) Sastav nije sličan kao zrelo majčino mlijeko zbog veće koncentracije bjelančevina (do 4,5g/100 kcal, a to je 3,6 g/100 ml). Za profilaksu sideropenije u većinu je dodano željeza (0,7-1,4mg/100ml). Osim laktoze, u prijelazno majčino mlijeko dodani su i drugi ugljikohidrati kao što su škrob i maltodekstrini. Zbog toga daje veći osjećaj

sitosti i gušća je nego početno mlijeko. Prednost naspram početnog mlijeka je i ekonomičnost, odnosno jeftiniji su. (5)

8.2 Komercijalno (konzumno) mlijeko

Komercijalno mlijeko se prodaje kao živežna namirnica u trgovinama nakon tvorničke obrade te nije namijenjeno samo dojenčadi. Ono podliježe organoleptičkoj, biokemijskoj i mikrobiološkoj kontroli te mora biti distribuirano i pripremljeno u skladu sa trgovinskim propisima. Vrlo je bitno prije konzumacije mlijeka provjeriti deklarirani stupanj masnoće. Koncentracija masti ne bi trebala biti manja od 3,2 %, odnosno trebala bi biti 3,5 % . (5) Od komercijalnog mlijeka danas se još koristi pasterizirano mlijeko, kratkotrajno sterilizirano, evaporirano, kondenzirano i mlijeko u prahu. Pasterizirano mlijeko se dobije ako se zagrije na temperaturi od 72°C na 15 sekundi ili 63°C na 30 sekundi pa se zatim naglo ohladi. Ono se pohranjuje na temperaturi od +4°C do najviše 10°C te onda traje oko 48 sati zbog rasta bakterija u mlijeku. (5) Kratkotrajno sterilizirano mlijeko nastaje grijanjem na 140°C te mu je rok trajanja oko 6 tjedana. Evaporiranim mlijekom se naziva mlijeko koje je zgusnuto i homogenizirano i zgušnjava se na polovicu prvobitnog volumena. Popularno je u zapadnim zemljama i pakirano je u limenkama duge trajnosti. Razrjeđuje se s jednakim volumenom vode te se na kraju dobije punomasno mlijeko. (5) Kondenzirano mlijeko je sterilizirano i također je zgusnuto na polovicu volumena pa se dodaju velike količine šećera te je zbog toga neprikladno za dojenčad. Mlijeko u prahu je sterilno i rekonstruira se dodavanjem vode. Na tržištu postoji i kozje mlijeko koje sadržava više masti i bjelančevina nego kravlje, ima veću energetsku gustoću, više kalija, a manje soli te više arahidonske i linolne kiseline nego kravlje mlijeko. Kozje mlijeko ima manje folne kiseline pa je potrebno uz njega još dodatno davati i folnu kiselinu. (5)

8.3 Svježe neprerađeno (nativno) kravlje mlijeko

Nativnim mlijekom se naziva kravlje mlijeko koje je netom pomuzeno i neprokuhano. Takvo mlijeko nije preporučljivo za prehranu dojenčadi ponajviše zbog vrlo teške probavljivosti te zbog zagađenosti patogenim bakterijama. (5) Ako nema druge mogućnosti za prehranu, ono se mora prema posebnim smjernicama dobro pripremiti kako bi se dojenče moglo hraniti. Ponajprije ga je potrebno skuhati, zatim razrijediti mlijeko, potom zasladiti te kako bi se povratila energetska gustoća ukuhati 1,5 % ulja u mješavinu. (5)

9. ISTRAŽIVANJE

9.1. Cilj istraživanja

Cilj istraživanja je utvrditi stavove redovnih studenata sestrinstva 1., 2. i 3. godine na Fakultetu zdravstvenih studija u Rijeci o majkama koje ne žele dojiti. Istraživanje je provedeno online anketnim upitnikom za studente Fakulteta zdravstvenih studija u Rijeci.

9.2. Metode i ispitanici

Istraživanje je provedeno online anonimnim anketiranjem studenata 1.,2. i 3. godine sestrinstva redovnog studija. Preko interneta je poslan link ankete i zamolba da ju svaki student riješi u svrhu izrade završnog rada.

U istraživanju je sveukupno sudjelovalo 79 studenata. S prve godine anketu je ispunilo 25 studenata, s druge 27 te isto tako s treće godine 27 studenata.

Sva pitanja su prikazana i obrađena grafički. Za izradu grafova i pitanja korišten je Microsoft Office 2019.

9.3. Hipoteze

Hipoteza 1- studenti 3. godine redovnog studija sestrinstva će imati negativnije stavove o majkama koje ne žele dojiti, nego studenti 1. i 2. godine redovnog studija sestrinstva koji će imati pozitivnije stavove.

Hipoteza 2- studenti koji imaju završenu srednju medicinsku školu će imati negativnije stavove o majkama koje ne žele dojiti, nego studenti koji su završili neku drugu srednju školu koji će imati pozitivnije stavove.

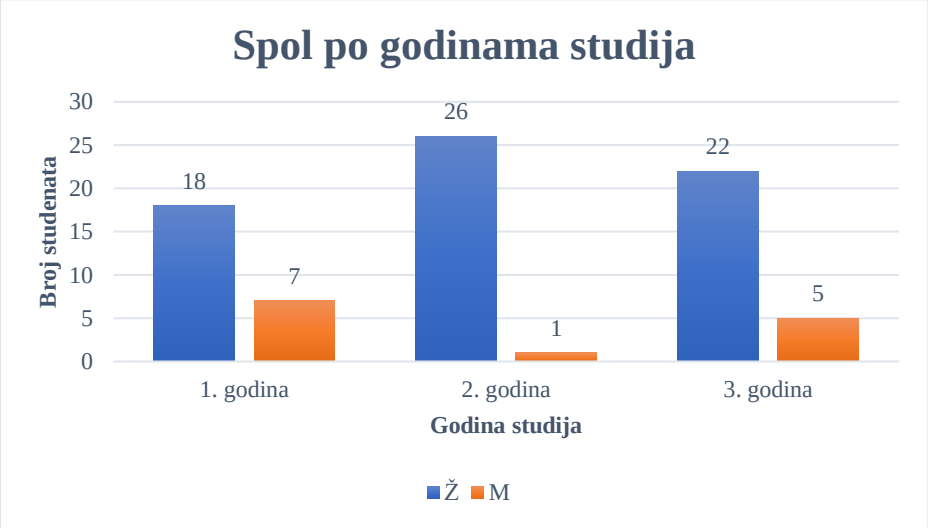
9.4. Rezultati

Istraživanje je provedeno online anonimnim anketnim upitnikom za redovne studente sestrinstva Fakulteta zdravstvenih studija u Rijeci. U istraživanju je sudjelovalo 79 studenata. Na prvoj godini sudjelovalo je 25 studenata, na drugoj 27 i na trećoj 27 studenata. Anketni upitnik se sastoji od 22 pitanja. Prvi dio uključuje sociodemografsku varijablu studenata te sadrži 5 pitanja. Drugi dio anketnog upitnika uključuje pitanja o stavovima studenata sestrinstva o dojenju i o majkama koje ne žele dojiti i sadrži 17 pitanja.

PRVO PITANJE „Spol?“

Na prvoj godini anketu je ispunilo 25 studenata, 18 studentica i 7 muških studenata. Na drugoj godini je 1 muški student ispunio anketu i 26 studentica, sveukupno ih je 27 riješilo ispunilo anketu. Na trećoj godini sveukupno ih je ispunilo 27 anketu, 5 muških studenata i 22 studentice. Podaci su prikazani u grafu 1.

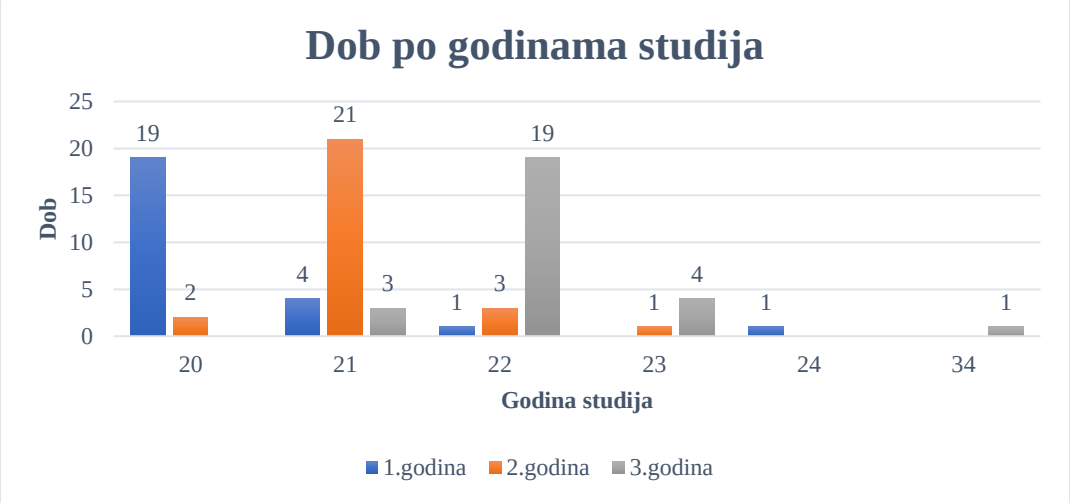
Graf 1. Prikaz spola po godini studija

DRUGO PITANJE „Dob?“

Na prvoj godini 19 studenata je odgovorilo da imaju 20 godina, 4 studenta su odgovorila da imaju 21 godinu, 1 student je odgovorio da ima 22 godine, a 1 da ima 24 godine. Na drugoj godini dvije anketirane osobe imaju 20 godina, njih 21 je odgovorilo da ima 21 godinu, tri osobe su odgovorile da imaju 22 godine, a jedna da ima 23 godine. Na trećoj godini troje ih ima 21 godinu, njih 19 ima 22 godine, četvero ih ima 23 godine, a jedna 34 godine. Podaci će biti prikazani u grafu 2.

Graf 2. Prikaz dobi po godinama studija

TREĆE PITANJE „Godina studija?“

Od ukupno 79 studenata, 25 odnosno 31,64% ih je odgovorilo s prve godine, s druge godine 27 odnosno 34,18%, a s treće godine njih 27 to jest 24,18%. Podaci su prikazani u grafu 3.

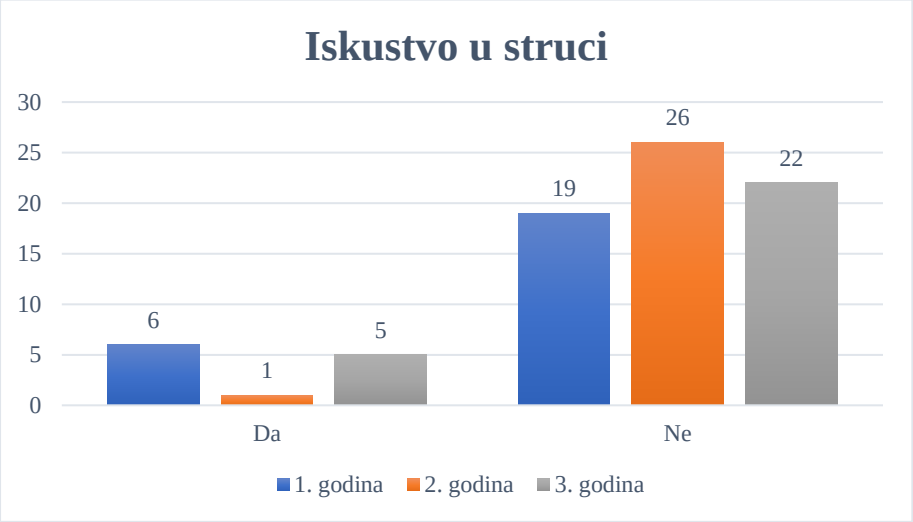
Graf 3. Prikaz odgovora na anketu po godinama studija u postotcima

ČETVRTO PITANJE „Imate li radnog iskustva u struci?“

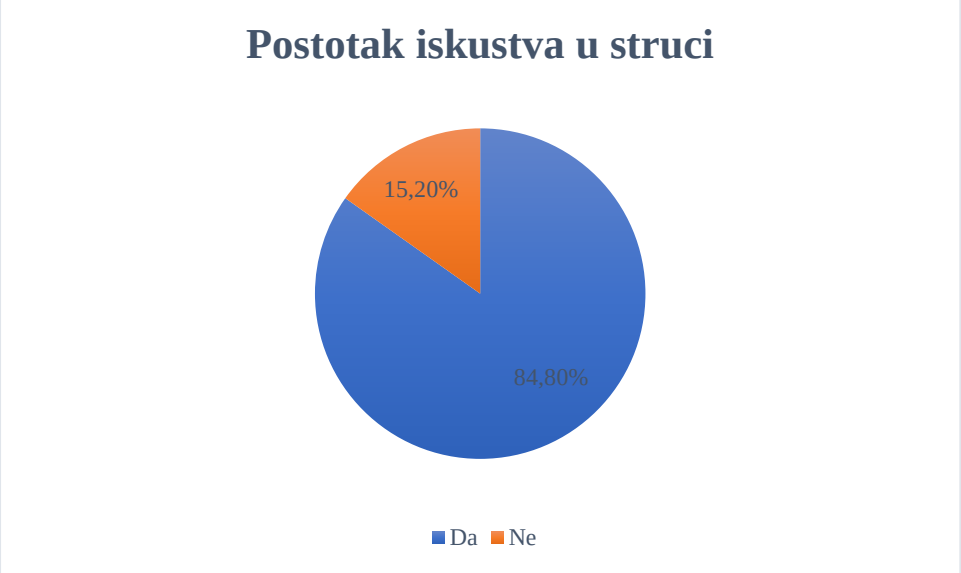
Na prvoj godini od sveukupno 25 studenata, njih 6 ima radnog iskustva u struci, a 19 ne. Na drugoj godini 1 student je odgovorio da ima radnog iskustva u struci,ostalih 26 da nemaju. Na trećoj godini njih 5 ima radnog iskustva u struci, 22 studenta su odgovorili da nemaju. Podaci su prikazani u grafu 4.

Graf 4. Iskustvo u struci prema godinama studija

84,8% odnosno 67 anketiranih redovnih studenata je odgovorilo da nema radnog iskustva u struci, dok je 15,2% to jest 12 ih je odgovorilo da ima radnog iskustva u struci. Podaci su prikazani u grafu 5.

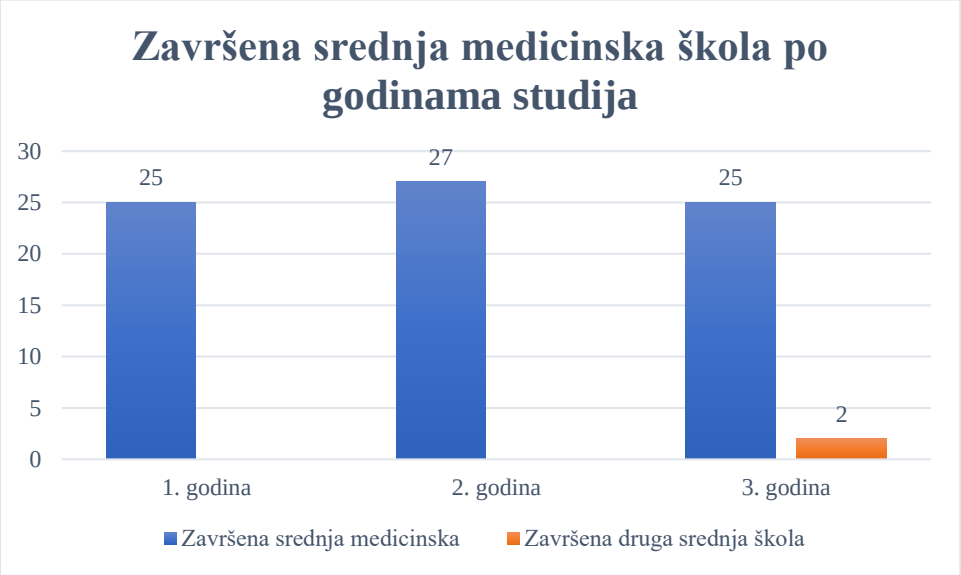
Graf 5. Iskustvo u struci u postotcima za anketirane studente

PETO PITANJE „Jeste li prije upisa na fakultet pohađao/la srednju medicinsku školu?“

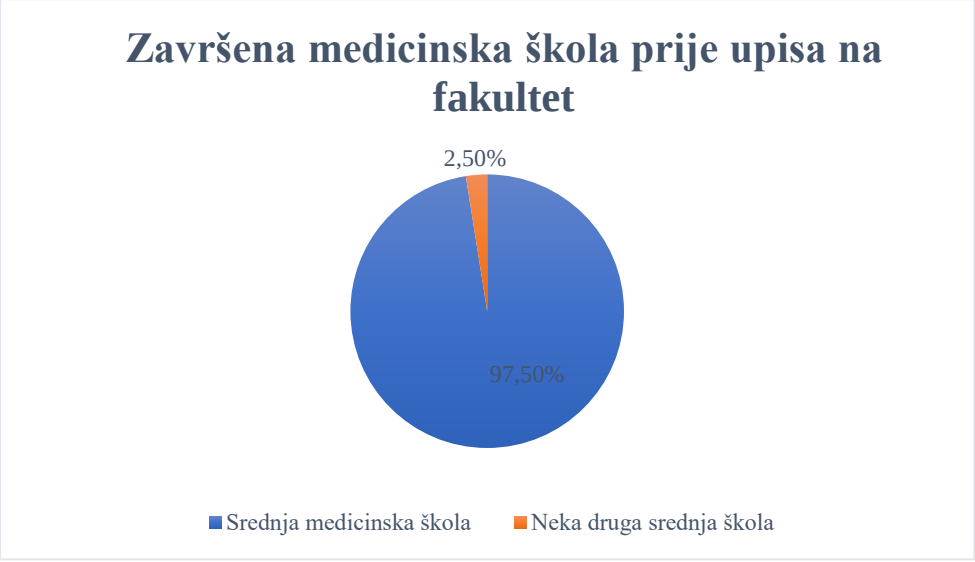
Na prvoj godini svih 25 studenata su pohađali srednju medicinsku školu prije upisa na fakultet. Na drugoj godini su također svih 27 studenata pohađali srednju medicinsku školu. Na trećoj godini dvoje studenata je pohađalo neku drugu srednju školu prije upisa na fakultet dok je ostalih 25 pohađalo srednju medicinsku školu.Podaci su prikazani u grafu broj 6.

Graf 6. Broj studenata koji su završili srednju medicinsku školu po godinama studija

Od sveukupno 79 studenata, njih 77 odnosno 97,5% je pohađao/la srednju medicinsku školu, dok njih dvoje odnosno 2,5% je pohađalo neku drugu srednju školu. Podaci su prikazani u grafu pod brojem 7.

Graf broj 7: Sveukupni postotak završene srednje medicinske škole prije upisa na fakultet

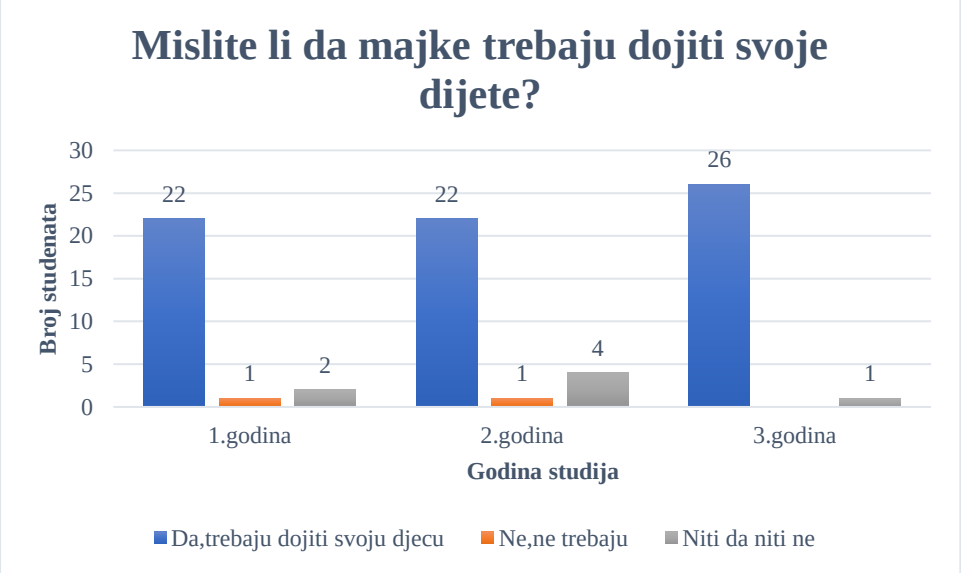

ŠESTO PITANJE „Mislite li da majke trebaju dojiti svoje dijete?“

Na pitanje „Mislite li da majke trebaju dojiti svoje dijete?“ , na prvoj godini njih 22 je odgovorilo da misle da majke trebaju dojiti svoje dijete. Jedno je odgovorilo da misle da ne trebaju dojiti svoje dijete, a dvoje ih je odgovorilo niti da niti ne. Na drugoj godini 22 ih je odgovorilo da misle da majke trebaju dojiti svoju djecu, jedno je odgovorilo da misle da ne

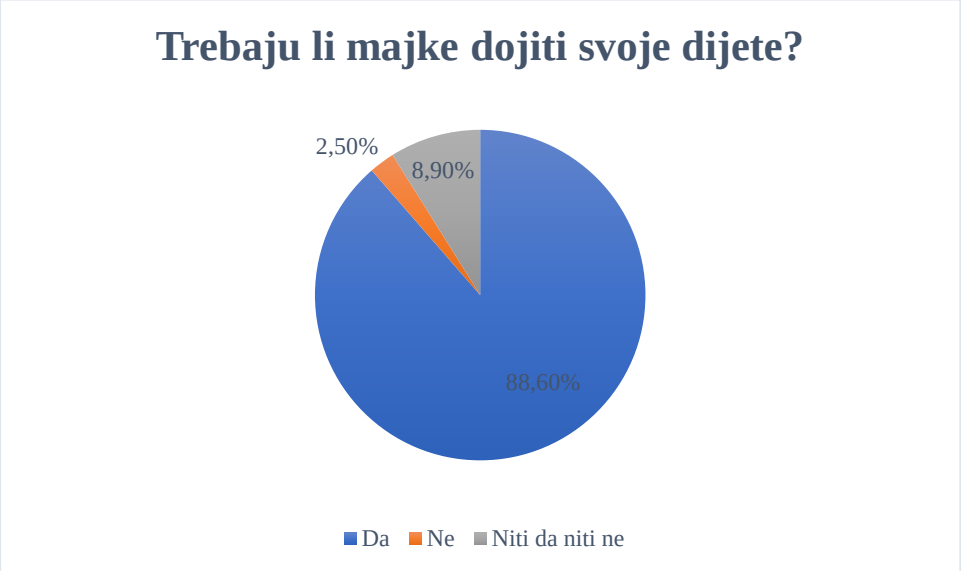
trebaju dojiti svoju djecu, a četvero ih je odgovorilo niti da niti ne. Na trećoj godini ih je 26 odgovorilo da misle da majke trebaju dojiti svoju djecu, a jedno je odgovorilo niti da niti ne. Podaci su prikazani u grafu 8.

Graf 8. Odgovori na pitanje „Mislite li da majke trebaju dojiti svoju djecu?“ prema godinama studija

Od sveukupno 79 studenata,70 odnosno 88,6% ih misle da majke trebaju dojiti svoje dijete. Dvoje studenata odnosno 2,5% misle da ne trebaju dojiti svoje dijete te njih 7 odnosno 8,9% su odgovorili niti da niti ne. Podaci su prikazani u grafu 9.

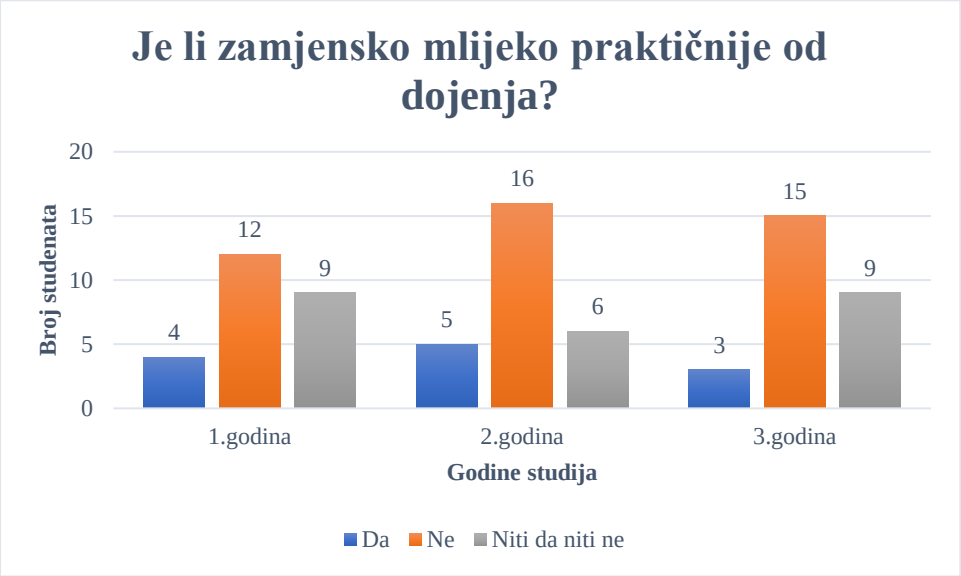
Graf 9. Mišljenje o tome trebaju li majke dojiti svoje dijete prikazano u postotcima za sve 3 godine skupa.

SEDMO PITANJE „Mislite li da je zamjensko (umjetno) mlijeko praktičnije od dojenja?“

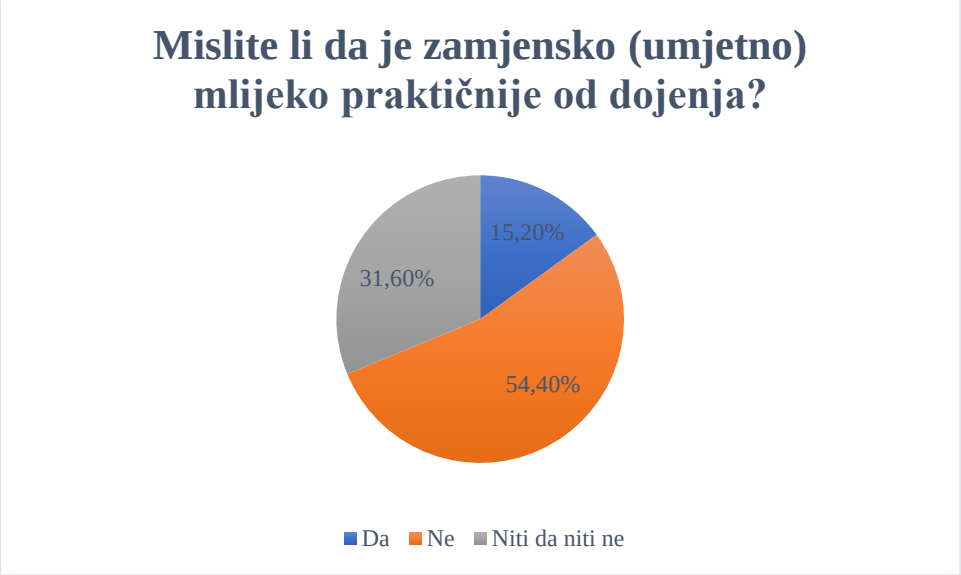
Od 79 studenata na prvoj godini njih 4 misli da je zamjensko mlijeko praktičnije od dojenja, 12 ih je odgovorilo da ne misli da je zamjensko odnosno umjetno mlijeko praktičnije od dojenja i njih 9 je odgovorilo niti da niti ne. Na drugoj godini 5 njih je odgovorilo da misle da je zamjensko mlijeko praktičnije od dojenja, 16 njih da nije, a 6 niti da misle niti da ne misle. Na trećoj godini njih troje je odgovorilo da misle da je zamjensko mlijeko praktičnije, njih 15 da ne misle, a njih 9 niti da misle niti da ne misle da je zamjensko mlijeko praktičnije od dojenja. Podaci su prikazani u grafu 10.

Graf 10. Mišljenje studenata po godinama studija o tome je li zamjensko mlijeko praktičnije od dojenja

Na pitanje „Mislite li da je zamjensko mlijeko praktičnije od dojenja?“ za odgovor „da“ je glasalo 12 studenata, što je 15,2%, kao odgovor „ne“ glasalo je 43 studenta što čini 54,4%,a naodgovor „niti da niti ne“ odgovorilo je 25 studenata što čini 31,6% od sveukupnog broja studenata. Podaci su prikazani u grafu broj 11.

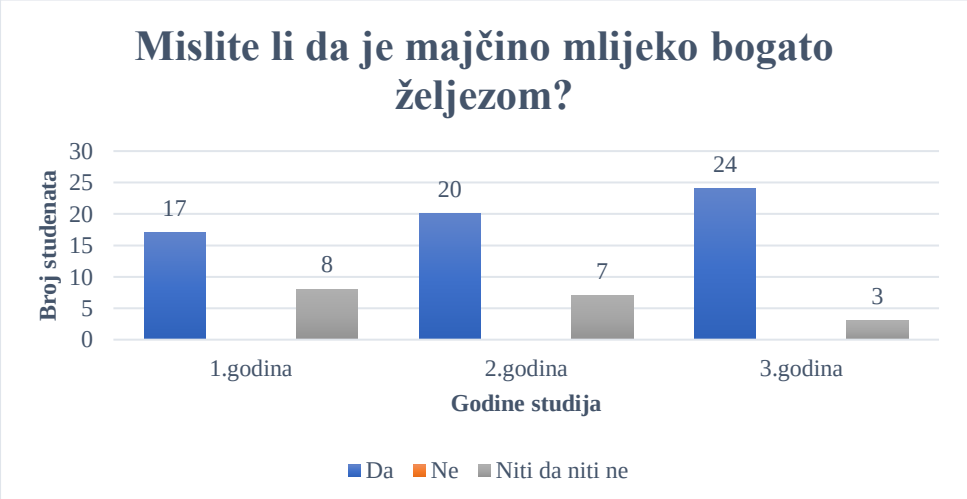
Graf 11. Postotak odgovora na pitanje „Mislite li da je zamjensko (umjetno) mlijeko praktičnije od dojenja?“ za sve 3 godine ukupno

OSMO PITANJE „Mislite li da je majčino mlijeko bogato željezom?“

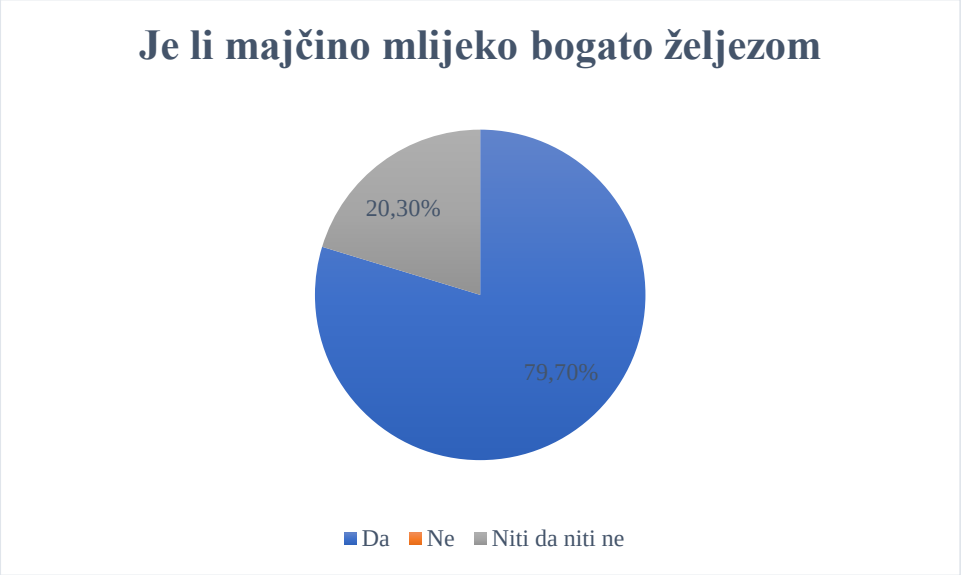
Od sveukupno 79 studenata, na prvoj godini ih 17 misli da je majčino mlijeko bogato željezom, 8 ih je odgovorilo niti da misle niti da ne misle, a nitko nije glasao za „ne“. Na drugoj godini ih 20 misli da je majčino mlijeko bogato željezom, 7 niti misle niti ne misle i također nitko ne misli da majčino mlijeko nije bogato željezom. U trećoj godini ih 20 misli da je bogato željezom, nitko ne misli da nije bogato željezom i troje niti misli niti ne misli da je majčino mlijeko bogato željezom. Podaci su prikazani u grafu 12.

Graf 12. Prikaz stavova studenata o tome misle li da je majčino mlijeko bogato željezom po godinama studija

Od sveukupnog broja studenata njih 63 što je 79,7% misli da je majčino mlijeko bogato željezom,16 odnosno 20,3% je odgovorilo da niti misli niti ne misle, a nitko nije odgovorio da ne misli da je majčino mlijeko bogato željezom. Ovi podaci su prikazani u grafu 13.

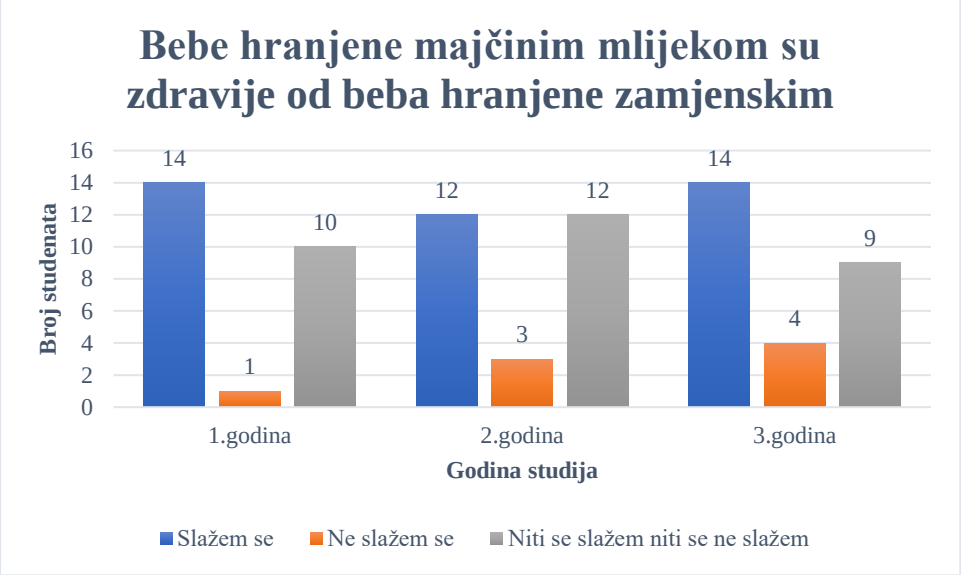
Graf 13. Prikaz odgovora studenata na pitanje „Mislite li da je majčino mlijeko bogato željezom?“ u postotcima

DEVETO PITANJE „Bebe hranjene majčinim mlijekom su zdravije od beba hranjene zamjenskim.“

Od 25 studenata na prvoj godini, 14 ih se složilo s tvrdnjom da su bebe hranjene majčinim mlijekom zdravije od beba koje su hranjene zamjenskim. Jedno se ne slaže s tom tvrdnjom, a ostalih 10 se niti slaže niti ne slaže s tom tvrdnjom. Od 27 studenata na drugoj godini, njih 12 se slaže s tvrdnjom, 3 se ne slaže, a 12 se niti slaže niti ne slaže s tvrdnjom da su bebe hranjene majčinim mlijekom zdravije od beba hranjenih zamjenskim. Na trećoj godini od 27 studenata, 14 ih je odgovorilo da se slaže s tim da su bebe hranjene majčinim mlijekom zdravije od beba hranjenih zamjenskim, 4 se ne slaže, a 9 se niti slaže niti ne slaže. Podaci su prikazani u grafu pod brojem 14.

Graf 14. Stavovi studenata po godinama studija na pitanje „Bebe hranjene majčinim mlijekom su zdravije od beba hranjene zamjenskim.“

Sveukupan postotak studenata koji se slažu da su bebe hranjene majčinim mlijekom zdravije je 50,6% odnosno njih 40. S tom tvrdnjom se ne slaže njih 8 odnosno 10,1%, a njih 31 odnosno 39,2% niti se slažu niti se ne slažu s tom tvrdnjom. Podaci su prikazani u grafu 15.

Graf 15. Prikaz stavova studenata na pitanje „Bebe hranjene majčinim mlijekom su zdravije od beba hranjene zamjenskim.“ u postotcima za sve 3 godine

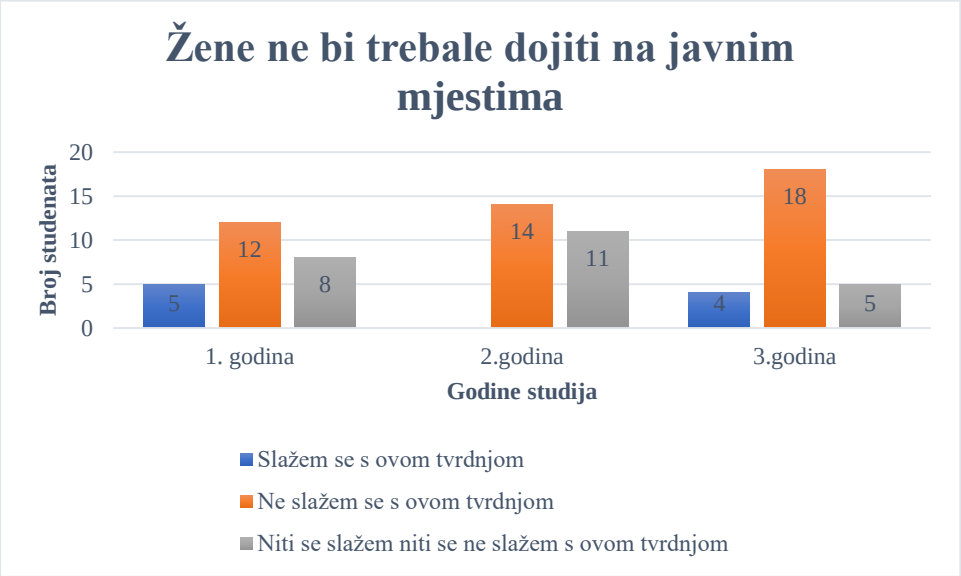

DESETO PITANJE „Žene ne bi trebale dojiti na javnim mjestima“

Na ovo pitanje je odgovorilo 77 studenata. S prve godine je odgovorilo njih 25 i to 5 njih se slažu s tim da žene ne bi trebale dojiti n javnim mjestima, 12 ih se ne slaže s tim, a 8 njih se niti slaže niti ne slaže s tim da žene ne bi trebale dojiti na javnim mjestima. S druge godine na ovo pitanje je odgovorilo njih 25,s tvrdnjom da žene ne bi trebale dojiti na javnim mjestima se slaže 0 njih, 14 njih se ne slaže s tim da žene ne bi trebale dojiti na javnom mjestu i 11 se niti slaže niti ne slaže da žene ne bi trebale dojiti na javnim mjestima. Na trećoj godini

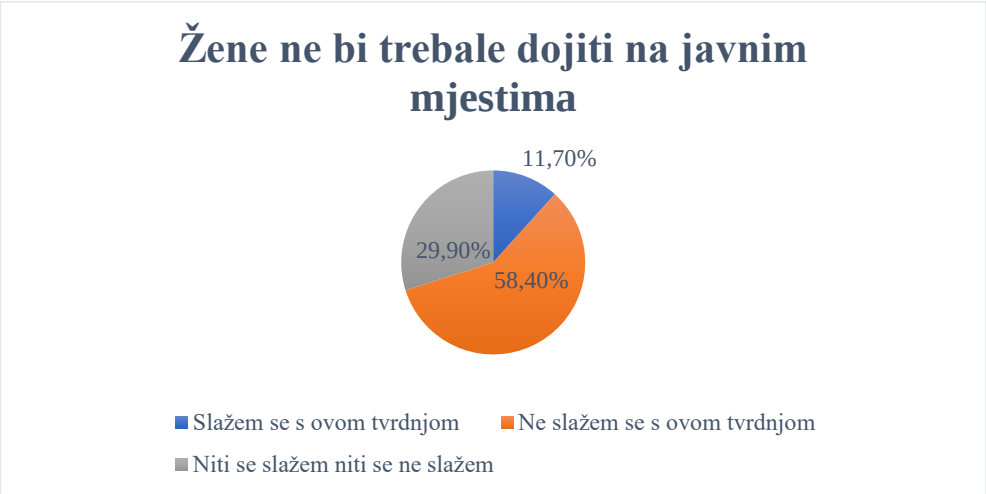
od 27 studenata, njih 4 se slaže da žene ne bi trebale dojiti na javnim mjestima, 18 ih se ne slaže s tom tvrdnjom, a 5 se niti slaže niti ne slaže. Podaci su prikazani u grafu 16.

Graf 16. Prikaz odgovora na pitanje „Žene ne bi trebale dojiti na javnim mjestima“ po godinama studija

Od sveukupno 77 studenata koji su odgovorili na ovo pitanje, njih 9 odnosno 11,7% se slaže s tvrdnjom da majke ne bi trebale dojiti na javnim mjestima. 45 odnosno 58,4% ih se ne slažu s tim, a 23 njih odnosno 29,9% se niti slažu niti ne slažu s tvrdnjom da žene ne bi trebale dojiti na javnim mjestima. Ovi podaci su prikazani u grafu pod brojem 17.

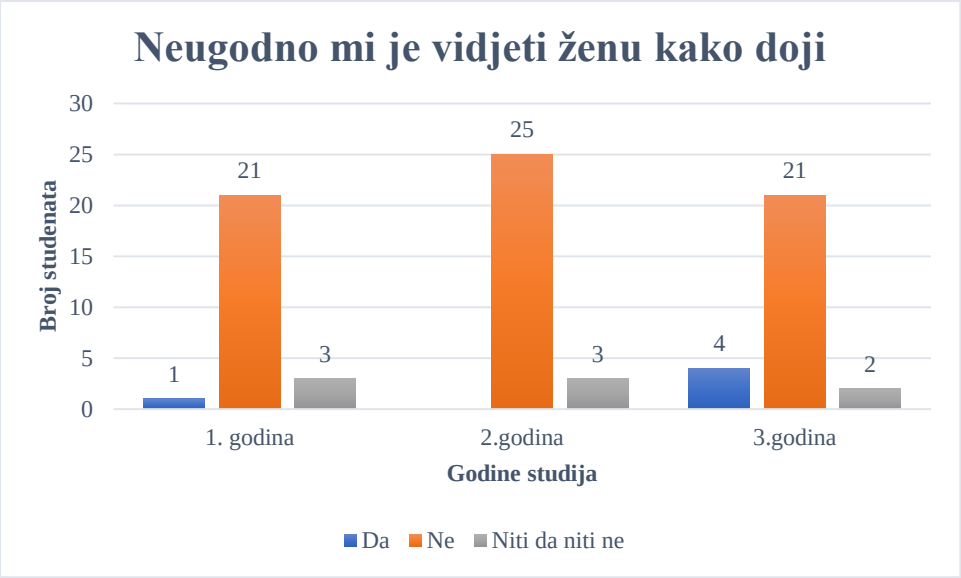
Graf 17. Odgovori na pitanje „Žene ne bi trebale dojiti na javnim mjestima“ za sve studente ukupno prikazane postotcima.

JEDANAESTO PITANJE „Neugodno mi je vidjeti ženu kako doji.“

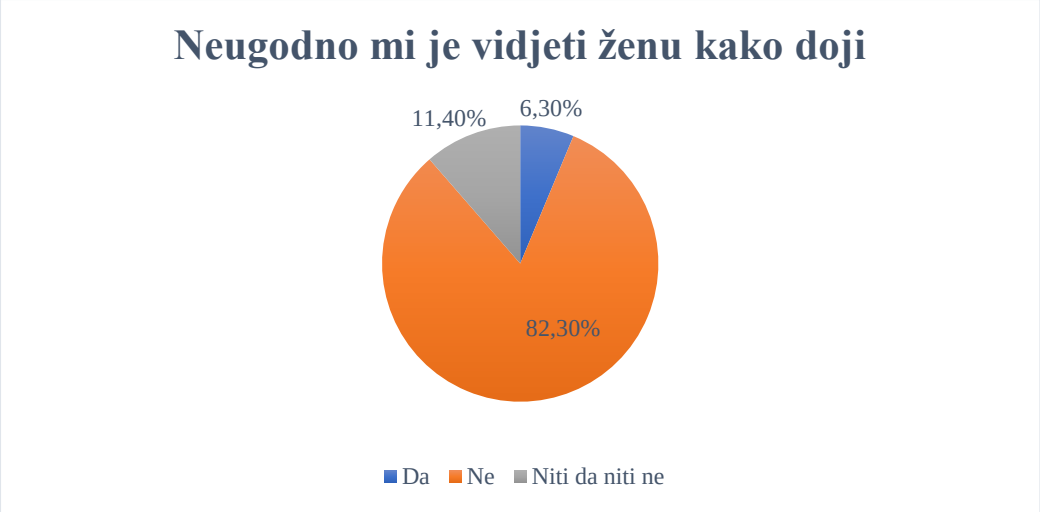
Od 79 odgovora, s prve godine studija je jedan student odgovorio da mu je neugodno vidjeti ženu kako doji, 21 da nije te 3 osobe su odgovorile niti da niti ne. S druge godine od 27 studenata nitko nije odgovorio da mu je neugodno vidjeti ženu kako doji, 25 njih je odgovorilo da im nije neugodno vidjeti ženu kako doji te 3 su odgovora za niti da niti ne. S treće godine ih je 4 odgovorilo da im je neugodno vidjeti ženu kako doji, 21 da nije, a 2 su odgovora za niti da niti ne. Odgovore prikazuje graf 18.

Graf 18. Prikaz odgovora na pitanje „Neugodno mi je vidjeti ženu kako doji.“ po godinama studija

Od 79 odgovora, 5 njih je odgovorilo da im je neugodno vijdeti ženu kako doji, odnosno 6,3%, 65 odnosno 82,3% je odgovorilo da im nije neugodno vidjeti ženu kako doji, a 9 njih odnosno 11,4% su odgovorili sa niti da niti ne. Podaci su prikazani u grafu broj 19.

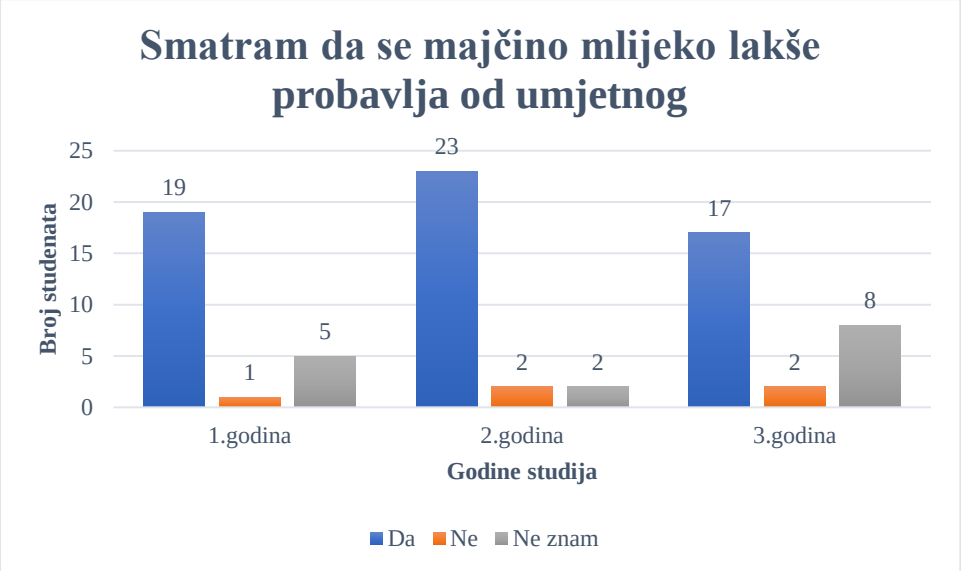
Graf 19. Odgovori na pitanje „Neugodno mi je vidjeti ženu kako doji“ za sve godine

DVANAESTO PITANJE „Smatram da se majčino mlijeko lakše probavlja od umjetnog.“

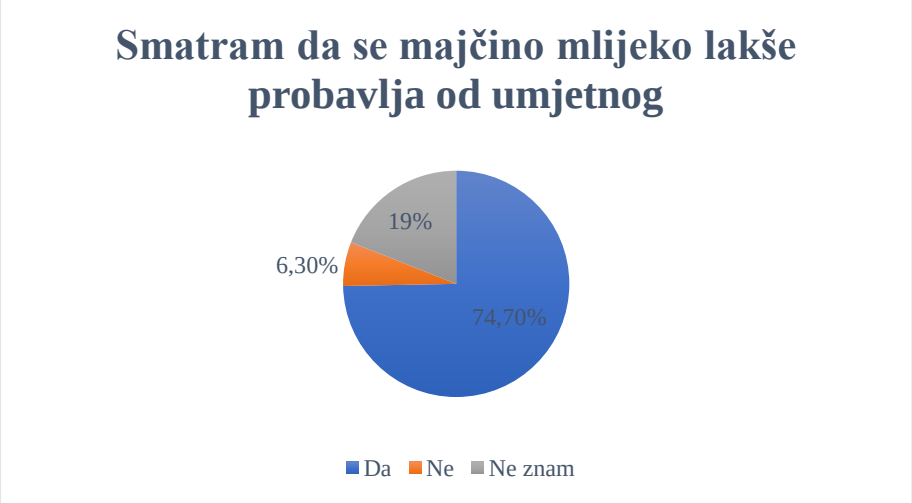
Od 79 odgovora, na prvoj godini studija od 25 je 19 studenata glasalo da smatra da se majčino mlijeko lakše probavlja od umjetnog, jedno ne smatra da se lakšre probavlja od umjetnog, a 5 ih ne zna. Na drugoj godini od 27 studenata je 23 glasalo za da, odnosno da smatra da se majlino mlijeko lakše probavlja od umjetnog, 2 su glasali za ne, a 2 za ne znam. Od 27 studenata treće godine ih je 17 odgovorilo da smatra da se majčino mlijeko lakše probavlja od umjetnog, 2 su odgovorili da se ne probavlja lakše od umjetnog i 8 su odgovorili sa ne znam. Ovi podacu si prikazani u grafu 20.

Graf 20. Prikaz stavova studenata na pitanje „Smatram da se majčino mlijeko lakše probavlja od umjetnog“ prema godinama studija

Prema tome 59 studenata, odnosno 74,7% ih je glasalo za „da“, 5 odnosno 6,3% je glasalo za „ne“, a za odgovor „ne znam“ 15 studenata, odnosno u postotku 19%. Podaci su prikazani u grafu 21.

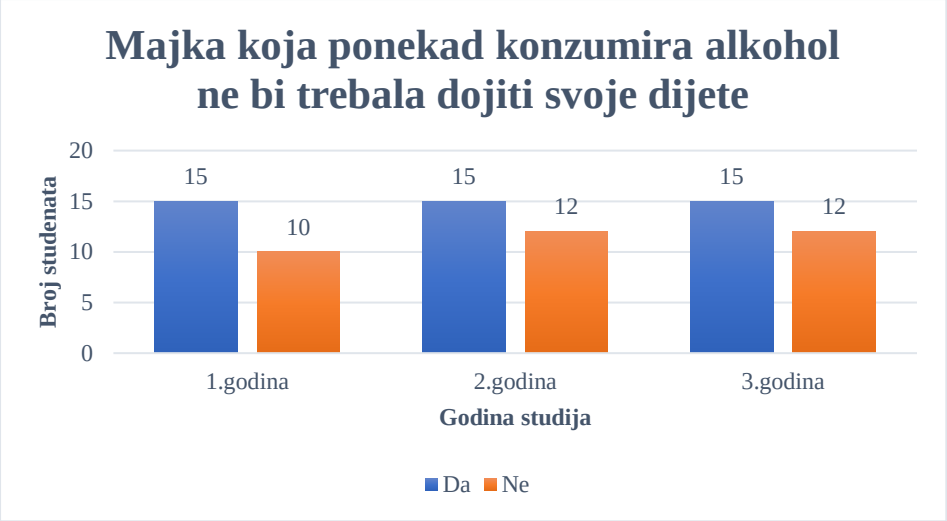
Graf 21. Prikaz odgovora na pitanje „Smatram da se majčino mlijeko lakše probavlja od umjetnog“ za sve tri godine

TRINAESTO PITANJE „Majka koje ponekad konzumira alkohol ne bi trebala dojiti svoje dijete“

Od 79 odgovora, na prvoj godini od njih 25, 15 je odgovorilo da misli da ne bi trebala dojiti svoje dijete ako konzumira alkohol dok ostalih 10 studenata su odgovorili sa „ne“ što znači da misle da bi i dalje trebala dojiti svoje dijete iako konzumira alkohol. S druge godine ih je 15 odgovorilo s „da“ što znači da misle da majka ne bi trebala dojiti svoje dijete ako konzumira alkohol, a drugih 12 studenata je odgovorilo sa „ne“. Na trećoj godini ih je 15 odgovorilo sa „da“, a 12 sa „ne“, odnosno njih 15 misli da majka ne bi trebala dojiti svoje dijete, a njih 12 misli da bi trebala ako konzumira alkohol. Podaci su prikazani u grafu 22.

Graf 22. Prikaz stavova studenata o pitanju „Majka koja ponekad konzumira alkohol ne bi trebala dojiti svoje dijete“ po godinama studija

Prema ukupnom broju studenata, koji je 79, 45 njih odnosno 57% je odgovorilo sa „da“ to jest da majka koja ponekad konzumira alkohol ne bi trebala dojiti svoje dijete,a 34 njih odnosno 43% je dalo odgovor „ne“ što znači da misle da majka koja ponekad konzumira alkohol i dalje može dojiti svoje dijete. Podaci su prikazani u grafu 23.

Graf 23. Prikaz rezultata na pitanje „Majka koja ponekad konzumira alkohol ne bi trebala dojiti svoje dijete“ za sve tri godine

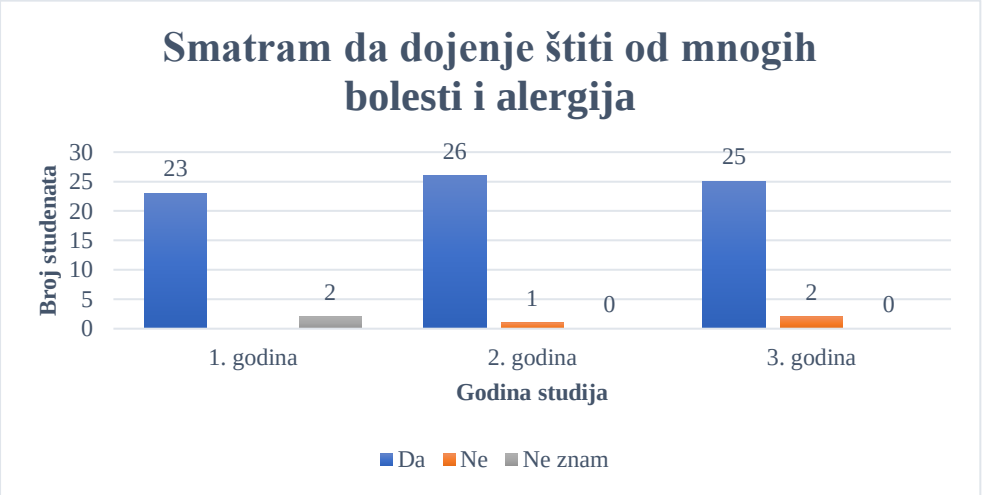

ČETRNAESTO PITANJE „Smatram da dojenje štiti od mnogih bolesti i alergija“

Na ovo pitanje na prvoj godini je studenta odgovorilo da smatra da dojenje štiti od mnogih bolesti i alergija,nitko nije odgovorio da ne smatra, a 2 njih je odgovorilo da ne zna. Na drugoj godini njih 26 je odgovorilo da smatra da dojenje štiti od mnogih bolesti i alergija,

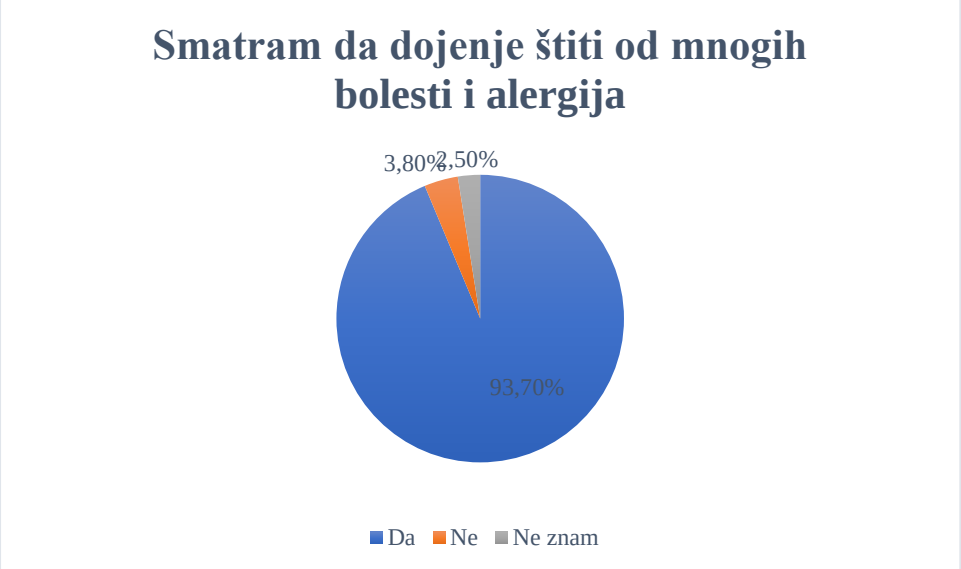
a jedno da ne smatra, nitko nije odgovorio sa „ne znam“. Na trećoj godini 25 ih je odgovorilo sa „da“,2 sa „ne“ i nitko nije dao odgovor „ne znam“. Ovo je prikazano u grafu 24.

Graf 24. Prikaz odgovora na pitanje „Smatram da dojenje štiti od mnogih bolesti i alergija.“ po godinama studija.

Sveukupan rezultat odgovora na pitanje u anketnom upitniku „ Smatram da dojenje štiti od mnogih bolesti i alergija“ za odgovor „da“ iznosi 74 studenta, odnosno 93,7%. Za odgovor „ne“ glasalo je 3 studenta, odnosno 3,8%, a sa „ne znam“ je odgovorilo 2 studenta, u postotcima 2,5% od sveukupnog broja studenata. Sveukupni prikaz rezultat se nalazi u grafu 25.

Graf 25. Ukupni prikaz stavova o tome štiti li dojenje od mnogih bolesti i alergija za sve tri godine studija.

PETNAESTO PITANJE „Smatram da dojenje pozitivno utječe na daljnji razvoj i zdravlje djeteta u životu“

Stavovi studenata na ovo pitanje, od sveukupno 79, s prve godine njih 22 misli da dojenje pozitivno utječe na daljnji razvoj i zdravlje djeteta u životu, troje ih je odgovorilo da ne znaju je li dojenje utječe na daljnji razboj i zdravlje djeteta u životu. Nitko nije odgovorio da ne smatra ovu tvrdnju točnom. Na drugoj godini 26 ih je odgovorilo da smatra, odnosno da se slaže s ovom tvrdnjom, a jedno da ne smatra, odnosno ne slaže se s ovom tvrdnjom. Na trećoj godini svih 27 studenata smatraju da dojenje pozitivno utječe na daljnji razvoj i zdravlje djeteta u životu. Podaci su prikazani u grafu 26.

Graf 26. Prikaz stavova studenata na pitanje u anketnom upitniku „ Smatram da dojenje pozitivno utječe na daljnji razvoj i zdravlje djeteta u životu“ prema godinama studija

Ukupan prikaz rezultata stavova studenata o pozitivnom utjecaju dojenja na daljni razvoj i zdravlje djeteta u životu za sve tri godine iznosi 94,9% odnosno 75 ih smatra da dojenje pozitivno utječe na daljni razvoj i zdravlje djeteta u životu. Jedno ne smatra, odnosno 1,3% ne slaže se s ovom tvrdnjom, a troje odnosno 3,8% ih ne zna utječe li dojenje pozitivno na daljnji razvoj i zdravlje djeteta u životu. Prikaz rezultata se nalazi u grafu 27.

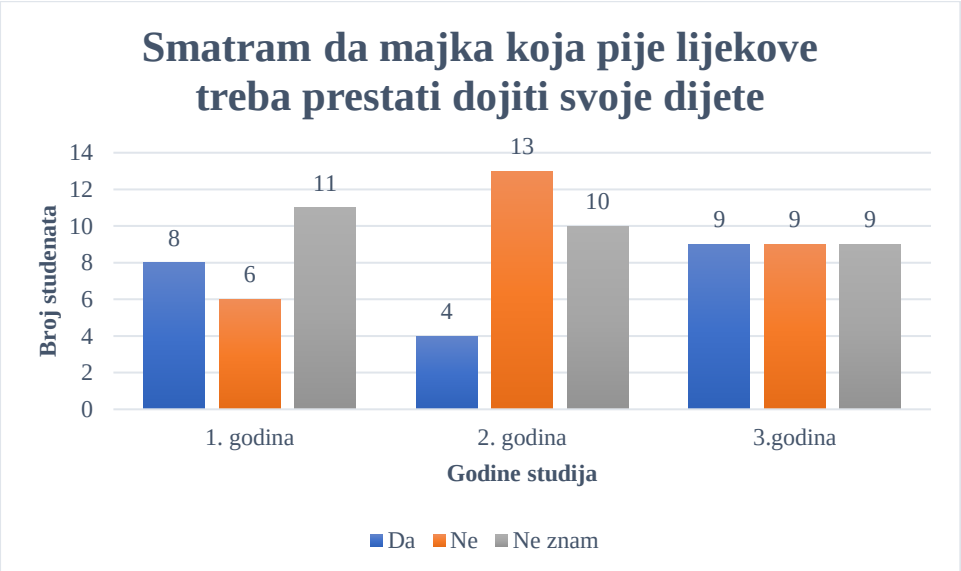
Graf 27. Prikaz rezultata stavova studenata na pitanje „ Smatram da dojenje pozitivno utječe na daljnji razvoj i zdravlje djeteta u životu“ za sve tri godine

ŠESNAESTO PITANJE „Smatra da majka koja pije lijekove treba prestati dojiti svoje dijete“

Od 25 studenata na prvoj godini 8 ih smatra da bi majka trebala prestati dojiti ako pije lijekove, 6 ih ne smatra, odnosno ne slažu se s tom tvrdnjom, a 11 ih ne zna je li bi majka trebala prestati dojiti svoje dijete ili ne. Od 27 studenata na drugoj godini, 4 ih smatra da majka treba prestati dojiti svoje dijete, odnosno slažu se s ovom tvrdnjom, 13 se ne slaže s ovom tvrdnjom, a 10 ih je odgovorilo da ne znaju. Od 27 odgovora na trećoj godini, glasovi su jednaki za sva 3 odgovora, odnosno 9 ih se slaže s tvrdnjom, 9 ne, a ostalih 9 ne znaju. Podaci su prikazani u grafu 28.

Graf 28. Prikaz rezultata na pitanje „Smatram da majka koja pije lijekove treba prestati dojiti svoje dijete.“ po godini studija

Sveukupan rezultat stavova studenata prikazuje 21 odgovor da smatraju odnosno 26,6% ih smatra da majka treba prestati dojiti svoje dijete, 28 to jest 35,4% ih ne smatra da majka

treba prestati dojiti svoje dijete ako pije lijekove, a ostalih 30 odnosno 38% je odgovorilo da ne znaju treba li majka prestati dojiti svoje dijete. Podaci su prikazani u grafu 29.

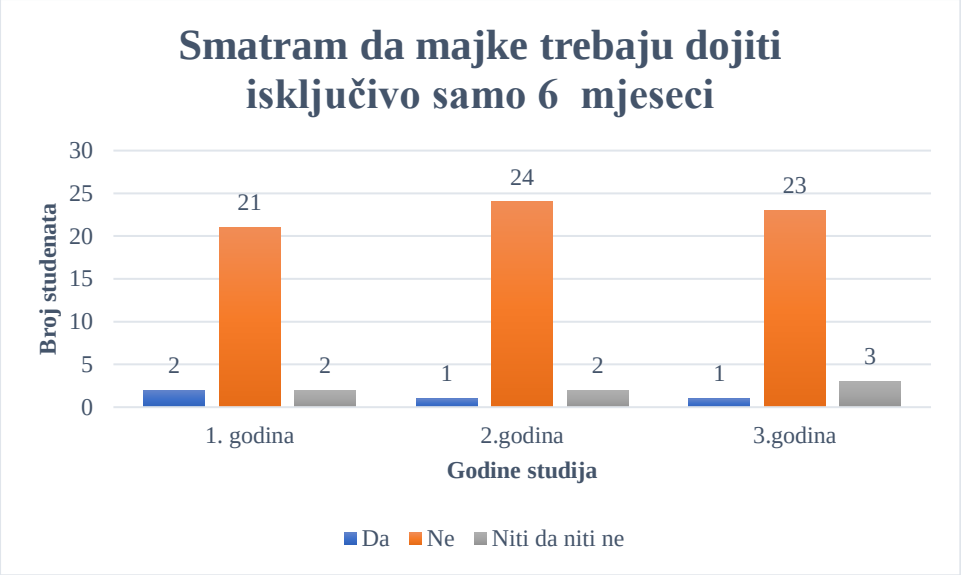
Graf 29. Prikaz rezultata na pitanje u anketnom upitniku „Smatram da majka koja pije lijekove treba prestati dojiti svoje dijete“ za sve tri godine

SEDAMNAESTO PITANJE „Smatram da majke trebaju dojiti isključivo samo 6 mjeseci.“

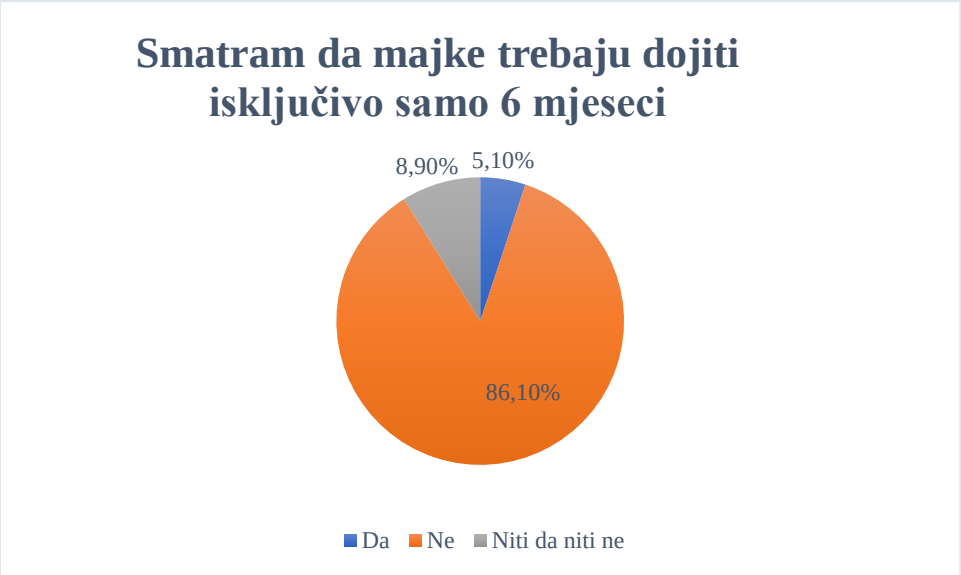
Od 79 ukupnih odgovora na ovo pitanje, studenti s prve godine se većinom ne slažu s ovom tvrdnjom, odnosno 21 ih se ne slaže, dvoje se slaže da majke trebaju dojiti isključivo 6 mjeseci, a dvoje su odgovorili da niti smatraju niti ne smatraju trebaju li majke dojiti isključivo 6 mjeseci. Studenti s druge godine se isto većinom ne slažu s tvrdnjom da majke trebaju dojiti isključivo 6 mjeseci, 24 ih se ne slaže, jedno se slaže, a dvoje niti da niti ne, odnosno niti se slažu s tvrdnjom niti se ne slažu. S treće godine se 23 ne slažu s tvrdnjom, jedno se slaže, a troje niti smatraju niti ne smatraju trebaju li majke dojiti isključivo 6 mjeseci. Podatke prikazuje graf 30.

Graf 30. Prikaz rezultata na pitanje „ Smatram da majke trebaju dojiti isključivo samo 6 mjeseci“ po godinama studija

Sveukupno 4 odnosno 5,1% ih smatra da majke trebaju dojiti isključivo 6 mjeseci, većina odnosno 68 studenata što je 86,1% smatra da majke ne trebaju dojiti isključivo 6 mjeseci, a 7 njih što je 8,9% niti smatraju ovu tvrdnju točnom niti ne smatraju. Graf 31. prikazuje prethodne podatke.

Graf 31. Sveukupan prikaz rezultata o mišljenju studenata trebaju li majke dojiti svoje dijete isključivo 6 mjeseci za sve tri godine.

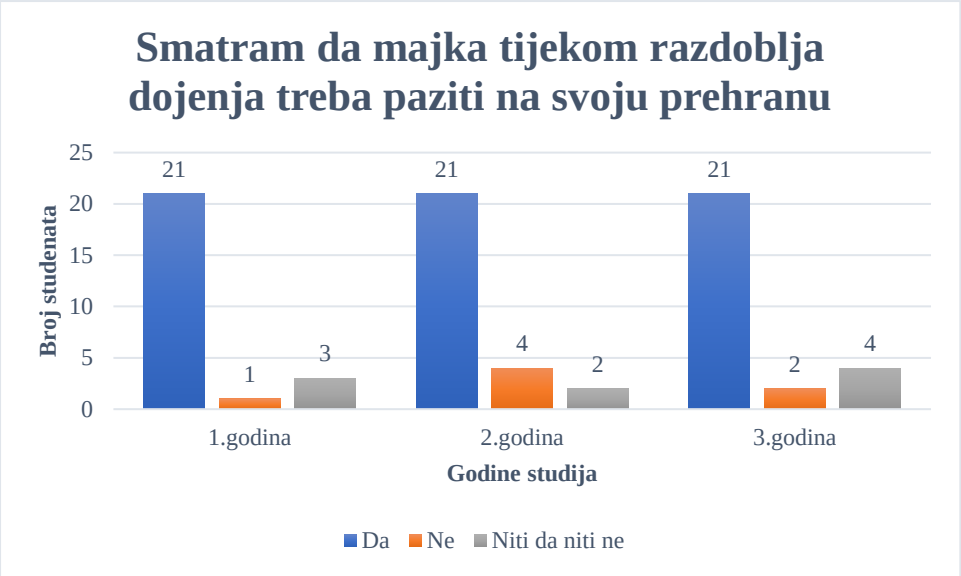

OSAMNAESTO PITANJE „Smatram da majka tijekom razdoblja dojenja treba paziti na svoju prehranu.“

Od 25 studenata na prvoj godini, 21 se slaže s tvrdnjom da bi majka trebala paziti na svoju prehranu tijekom razdoblja dojenja, jedno se ne slaže s tim, a 3 su studenta odgovorila

da se niti slažu niti ne slažu. Na drugoj godini od 27 studenata, 21 se slaže da bi majke trebale paziti na svoju prehranu, 4 se ne slažu, a dvoje se niti slažu niti ne slažu. Na trećoj godini 21 student se slaže da bi majka trebala paziti na prehranu tijekom razdoblja dojenja, dvoje ne, a 4 njih niti se slažu niti ne slažu. Podaci su prikazani u grafu 32.

Graf 32. Prikaz rezultata na pitanje „Smatram da majka tijekom razdoblja dojenja treba paziti na svoju prehranu“ po godinama studija

Ukupni rezultati odgovora prikazuju da je 63 studenta odnosno 79,7% odgovorilo da smatra da majka tijekom razdoblja dojenja treba paziti na svoju prehranu, njih 7 odnosno 8,9% ne smatra da bi majka trebala paziti na svoju prehranu tijekom razdoblja dojenja, a 9 odnosno 11,4% je glasalo niti da niti ne što znači da niti smatraju niti ne smatraju da majke trebaju paziti na prehranu tijekom razdoblja dojenja djeteta. Graf 33 prikazuje ove rezultate.

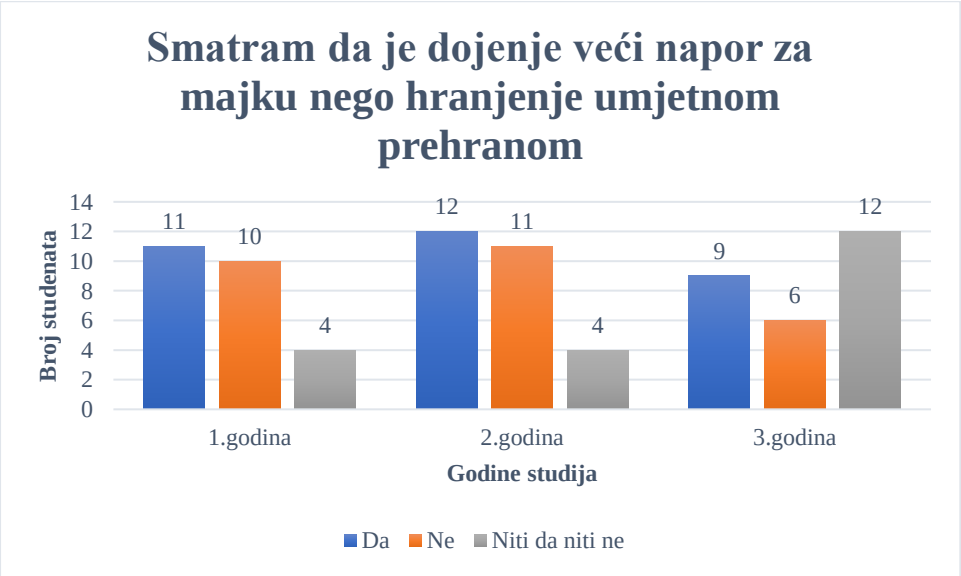
Graf 33. Ukupan prikaz rezultat o stavovima studenata trebaju li majke paziti na svoju prehranu tijekom razdoblja dojenja za sve tri godine.

DEVETNAESTO PITANJE „Smatram da je dojenje veći napor za majku nego hranjenje umjetnom prehranom.“

Na prvoj godini se njih 11 slažu s tvrdnjom, 10 se ne slažu s tvrdnjom da je dojenje veći napor za majku nego hranjenje umjetnom prehranom, a 4 ih se niti slaže niti ne slaže. Druga godina, odnosno 12 ih se slažu s tvrdnjom, 11 ih se ne slaže s tvrdnjom, a 4 ih se niti slaže niti ne slaže. Na trećoj godini ih se 9 slaže s tim da je dojenje veći napor za majku nego hranjenje umjetnom prehranom, 6 ih se ne slaže, a 12 ih je odgovorilo niti da niti ne. Podaci su prikazani u grafu 34.

Graf 34. Prikaz odgovora na pitanje „Smatram da je dojenje veći napor za majku nego hranjenje umjetnom prehranom“ po godini studija

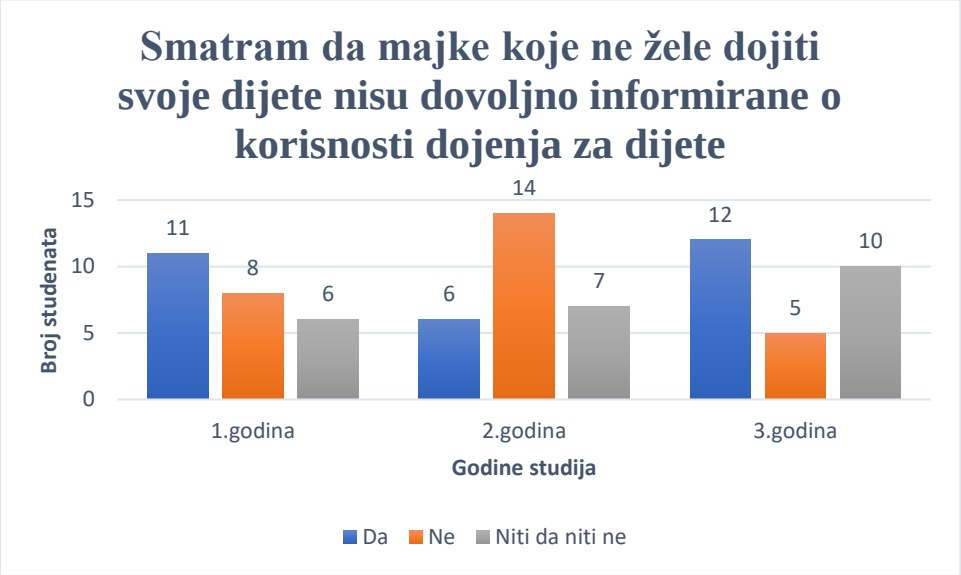

Sveukupan broj odgovora govori da se 33 studenta, odnosno 41,8% njih slažu s tvrdnjom da je dojenje veći napor od hranjenja umjetnom prehranom. 27 studenata to jest 34,2% ih se ne slažu s tim, a 19 (24,1%) su odgovorili niti da niti ne, odnosno niti da se slažu s tom tvrdnjom niti da se ne slažu.

DVADESETO PITANJE „Smatram da majke koje ne žele dojiti svoje dijete nisu dovoljno informirane o korisnosti dojenja za dijete.“

Od prve godine se njih 11 slaže s tim da majke nisu dovoljno informirane o korisnosti dojenja, 8 ih se ne slaže, a 6 se niti slaže niti ne. Na drugoj godini ih je 6 odgovorilo da se slažu s tvrdnjom, 14 da se ne slažu, a 7 da se niti slažu niti ne slažu. Treća godina, odnosno 12 studenata s treće godine se slaže s tim da majka koja ne želi dojiti svoje dijete nije dovoljno informirana o korisnosti dojenja, 5 se ne slaže, a 10 se niti slaže niti ne slaže. Graf 35. prikazuje prethodne podatke.

Graf 35. Prikaz rezultata odgovora na pitanje „ Smatram da majke koje ne žele dojiti svoje dijete nisu dovoljno informirane o korisnosti dojenja za svoje dijete“ po godini studija

Od 79 studenata njih 29,zapravo 36,7% smatra da majke nisu dovoljno informirane o korisnosti dojenja. Za „ne“ je glasalo 27 studenata, odnosno 34,2% i 23 to jest 29,1% se niti slažu niti ne slažu s tim da majke nisu dovoljno informirane o korisnosti dojenja za svoje dijete. Podaci su prikazani u grafu 36.

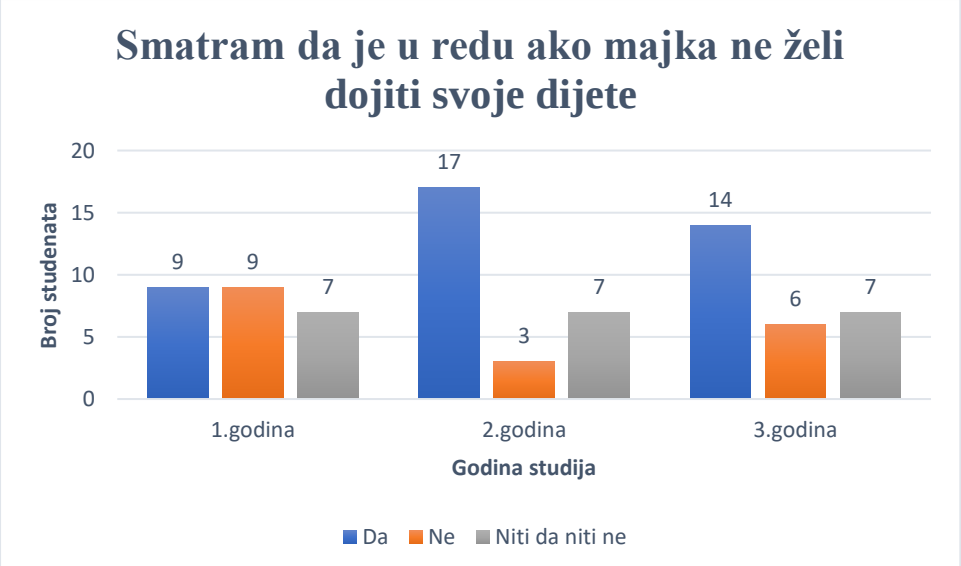
Graf 36. Prikaz rezultata odgovora na pitanje „Smatram da majke koje ne žele dojiti svoje dijete nisu dovoljno informirane o korisnosti dojenja za svoje dijete“ za sve tri godine

DVADESET I PRVO PITANJE „Smatram da je u redu ako majka ne želi dojiti svoje dijete“

Od sveukupno 79 studenata od 25 studenata na prvoj godini ih je 9 odgovorilo da je u redu ako majka ne želi dojiti svoje dijete, 9 ih je odgovorilo da nije u redu, a 7 niti da niti ne. Na drugoj godini od 27 studenata 17 ih je odgovorilo da je u redu ako majka ne želi dojiti svoje dijete, troje da nije u redu, a 7 niti da je u redu niti da nije u redu. Od treće godine na kojoj je na anketni upitnik odgovorilo 27 studenata, 14 ih je odgovorilo da je u redu ako majka ne želi dojiti svoje dijete, 6 da nije, a 7 niti da niti ne. Podaci su prikazani u grafu 37.

Graf 37. Prikaz rezultata odgovora na pitanje „Smatram da je u redu ako majka ne želi dojiti svoje dijete“ po godinama studija

Od 79 odgovora,41 odnosno 51,9% ih je odgovorilo da je u redu ako majka ne želi dojiti svoje dijete, 17 odnosno 21,5% ih je odgovorilo da nije ako majka ne želi dojiti svoje dijete, a 21 student odnosno 26,6% ih je odgovorilo sa „niti da niti ne“. Podaci su prikazani u grafu 38.

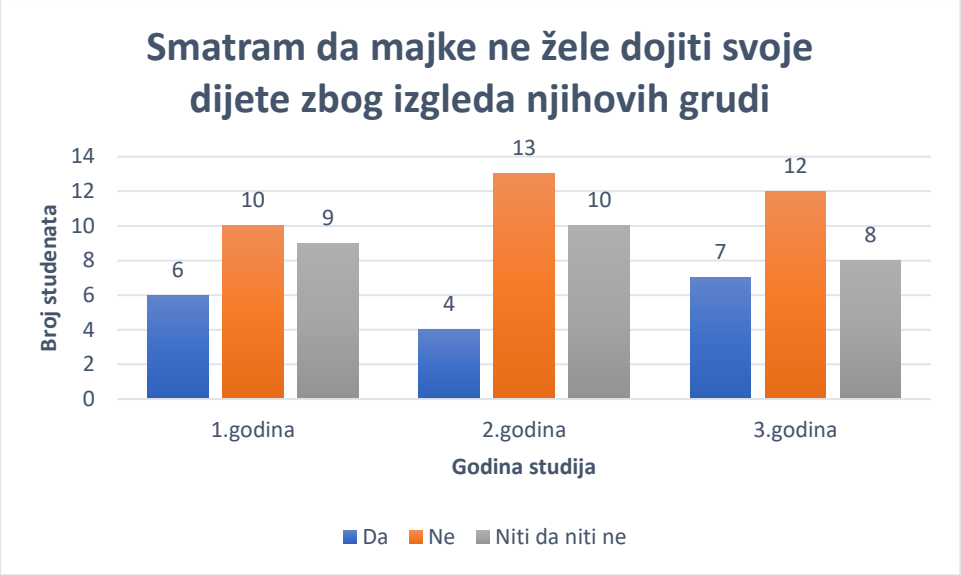
Graf 38. Prikaz odgovora na pitanje „Smatram da je u redu ako majka ne želi dojiti svoje dijete“ za sve tri godine.

DVADESET I DRUGO PITANJE „Smatram da majke ne žele dojiti svoje dijete zbog izgleda njihovih grudi.“

S prve godine 6 studenata je odgovorilo s pozitivnim odgovorom, odnosno 6 ih smatra da majke ne žele dojiti dijete zbog izgleda njihovih grudi, 10 ih ne smatra, a 9 su odgovorili niti da smatraju niti da ne smatraju. S druge godine ih je 4 odgovorilo da smatraju da majke ne žele dojiti zbog izgleda njihovih grudi, 13 da ne smatraju, a 10 da niti smatraju niti ne smatraju. Na trećoj godini ih je 7 odgovorilo s „da“, 12 sa „ne“, a 8 sa „niti da niti ne“. Graf 39 prikazuje prethodne podatke.

Graf 39. Prikaz rezultata odgovora na pitanje „ Smatram da majke ne žele dojiti svoje dijete zbog izgleda njihovih grudi.“ po godini studija

Sveukupno na ovo pitanje je odgovorilo 79 studenata i to 18 to jest 22,8% da smatraju da majke ne žele dojiti svoje dijete zbog izgleda njihovih grudi, 34 odnosno 43% da ne smatraju, a 27 njih, to jest 34,2% da niti smatraju niti ne smatraju. Podaci su prikazani u grafu 40.

Graf 40. Sveukupan prikaz rezultata odgovora na pitanje „Smatram da majke ne žele dojiti svoje dijete zbog izgleda njihovih drugi“ za sve tri godine.

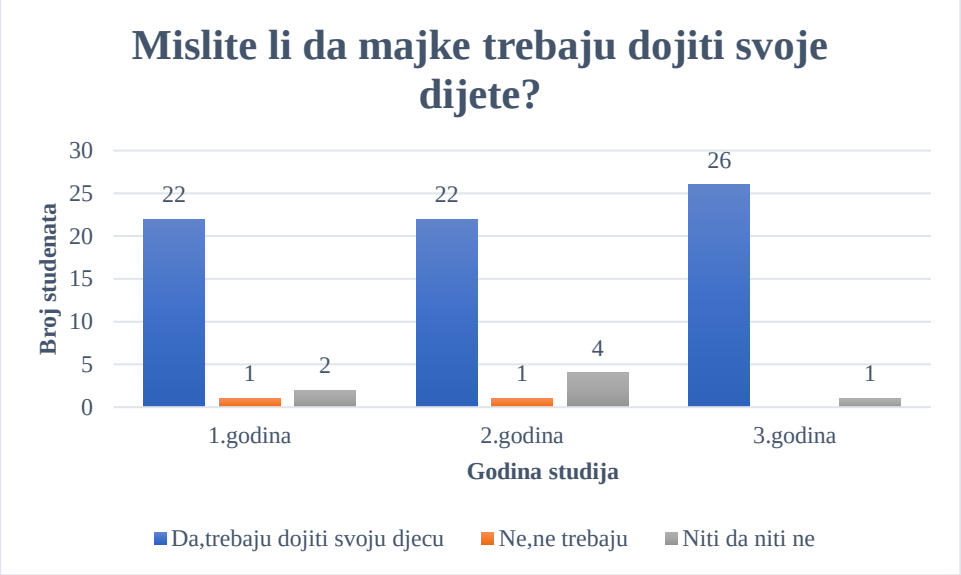
9.5. Rasprava

Istraživanje stavova studenata sestrinstva o majkama koje ne žele dojiti je provedeno online anketnim upitnikom. Anketni upitnik se sastoji od 22 pitanja. Prvi dio uključuje sociodemografsku varijablu studenata te sadrži 5 pitanja. Drugi dio anketnog upitnika uključuje pitanja o stavovima studenata sestrinstva o dojenju i o majkama koje ne žele dojiti i sadrži 17 pitanja.

U istraživanje su bili uključeni redovni studenti 1.,2. i 3. godine sestrinstva. U istraživanju je sudjelovalo 79 studenata, 25 s prve godine, 27 s druge godine i 27 s treće godine redovnog studija. Srednju medicinsku školu ih je završilo 77 odnosno 97,5%, a dvoje to jest 2,5% ih je završilo neku drugu školu. 67 anketiranih studenata, u postotcima 84,8% je odgovorilo da nema radnog iskustva u struci, a 12 odnosno 15,2% je odgovorilo da ima radnog iskustva u struci. Hipotezu 2 odbacujemo.

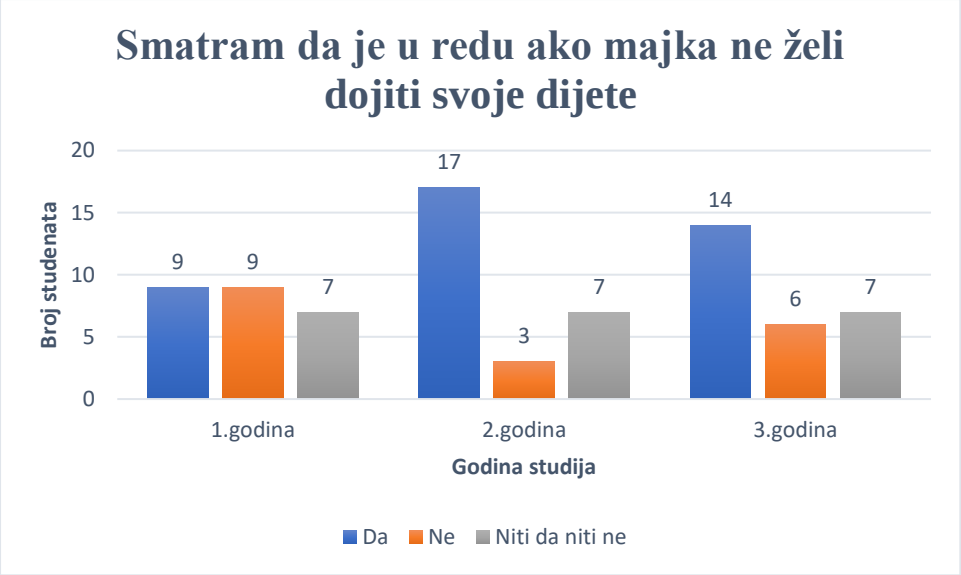
Analizom dobivenih rezultata anketnog upitnika na pitanje „Mislite li da majke trebaju dojiti svoje dijete?“ s prve godine je 22 studenta odgovorilo da misle da majka treba dojiti svoje dijete, jedno da ne misli, a dvoje niti da niti ne. S druge godine su također 22 studenta odgovorila da se slažu s tim da majke trebaju dojiti svoje dijete, jedno da ne misli, a 4 niti da misle niti da ne misle. S treće godine na ovo pitanje je odgovorilo 26 studenta da misle da majka treba dojiti svoje dijete, nitko nije odgovorio da ne misli, a jedno je odgovorilo niti da niti ne. Što govori da većina studenata treće godine misli da majke trebaju dojiti svoje dijete, dok su na prve dvije godine glasovi raznolikiji, iako se većina slaže da majke trebaju dojiti svoju djecu. Graf 8 prikazuje navedene podatke.

Graf 8. Odgovori na pitanje „Mislite li da majke trebaju dojiti svoju djecu?“ prema godinama studija

Sveukupni rezultat odgovora iznosi 88,6% za to da se studenti slažu da bi majke trebale dojiti svoju djecu, 2,5% misle da ne bi trebale, a 8,9% studenata je odgovorilo niti da misle niti da ne misle da majke trebaju dojiti svoju djecu što govori da se većina studenata slaže da majke trebaju dojiti svoju djecu. Na 21. pitanje koje glasi „Smatram da je u redu ako majka ne želi dojiti svoje dijete“ od 25 studenata s prve godine ih je 9 odgovorilo da smatra da je u redu ako majka ne želi dojiti svoje dijete, 9 ih ne smatra da je to u redu, a 7 niti smatra niti ne smatra da je u redu ako majka ne želi dojiti svoje dijete. Na drugoj godini je 17 studenata odgovorilo da smatra da je u redu ako majka ne želi dojiti svoje dijete, 3 ne smatra, a 7 niti smatra niti ne smatra da je u redu ako majka ne želi dojiti svoje dijete. Na trećoj godini 14 ih smatra da je u redu ako majka ne želi dojiti svoje dijete, 6 ih ne smatra, a 7 niti smatra niti ne smatra. Iz uviđenih rezultata odgovora na ovo pitanje ipak prva godina redovnog studija sestrinstva ima nešto negativnije stavove prema majkama koje ne žele dojiti nego druga i treća godina. Navedeni podaci su prikazani u grafu 36.

Graf 36. Prikaz rezultata odgovora na pitanje „Smatram da je u redu ako majka ne želi dojiti svoje dijete“ po godinama studija

Sveukupno, 51,9% studenata smatra da je u redu ako majka ne želi dojiti svoje dijete, 21,5% ih ne smatra da je u redu, a 26,6% niti smatra niti ne smatra da je u redu ako majka ne želi dojiti svoje dijete.Iz navedenog se vidi da je većini studenata u redu ako majka ne želi dojiiti svoje dijete,21,5% studenata se ne slaže s tim a 26,6% ne slažu se niti s jednim niti s drugim. Navedeni podaci su prikazani u grafu 37.

Graf 37. Prikaz odgovora na pitanje „Smatram da je u redu ako majka ne želi dojiti svoje dijete“ za sve tri godine.

U dvadesetom pitanju koje glasi „Smatram da majke koje ne žele dojiti svoje dijete nisu dovoljno informirane o korisnosti dojenja“ su najraznolikiji odgovori na to pitanje. S prve godine ih 11 smatra da majke nisu dovoljno informirane, 8 ne smatra, a 6 niti smatra niti ne smatra. Zatim s druge godine ih 6 smatra da majke nisu dovoljno informirane o korisnosti dojenja, 14 ih ne smatra, a 7 niti da niti ne. Na trećoj i 12 smatra, 5 ne smata, a 10 niti smatra

niti ne smatra da majke nisu dovoljno informirane o korisnosti dojenja za svoje dijete. Ukupan rezultat je 36,7% za „da“, 32,2% za „ne“, a 29,1% za „niti da niti ne“ što govori da je sveukupan rezultat blizu podjednakim odgovorima. Ovo pitanje govori da su stavovi studenata različiti,bilo to do znanja studenata, odgoja ili prisutnosti drugih čimbenika.

Nedostatci ovog istraživanja su neuspjela provedena hipoteza 2 zbog malog broja ispitanika koji nisu završili srednju medicinsku školu te nedovoljan broj ispitanika sveukupno. Ovim istraživanjem se utvrdilo da studenti nemaju negativne stavove prema majkama koje ne žele dojiti.

10. ZAKLJUČAK

Dojenje je opširna tema ali i vrlo značajna tema. U današnje vrijeme se dojenju pridaje velika važnost i puno se raspravlja i razgovara o dojenju jer se smatra najboljim načinom prehrane za dijete. Majčino mlijeko je nezamjenjivo i sadržava sve potrebne sastojke koje su bitne za rast i razvoj djeteta. O izboru majke ovisi hoće li dojiti svoje dijete ili ne. Stavovi o dojenju su različiti što se može uvidjeti iz rezultata anketnog upitnika provedene na studentima redovnog studija sestrinstva. Na pitanje „Mislite li da majke trebaju dojiti svoje dijete?“ je 70 studenata odnosno 88,6% studenata odgovorilo da misle da trebaju što znači da podupiru dojenje. Samo dvoje to jest 2,5% ne misle da majka treba dojiti svoje dijete, a 7 njih zapravo 8,9% niti da niti ne. Na temelju istraživanja se može zaključiti da studenti imaju pozitivno mišljenje za dojenje, na primjer to govori pitanje „Smatram da dojenje štiti od mnogih bolesti i alergija“, na prvoj godini ih je 23 odgovorilo da smatra , dvoje da ne znaju. Na drugoj godini ih je čak 26 odgovorilo da smatra da dojenje štiti od mnogih bolesti i alergija, jedno da ne smatra, a nitko nije odgovorio da ne zna. Na trećoj godini ih je 25 odgovorilo da smatra da dojenje štiti od mnogih bolesti i alergija, a dvoje da ne. Ukupan rezultat je 74 studenta, odnosno njih 93,7% smatra da dojenje štiti od mnogih bolesti i alergija što se može zaključiti da o dojenju studenti imaju pozitivno mišljenje. Na pitanje „Smatram da majke trebaju dojiti isključivo samo 6 mjeseci“ je većina odnosno 67 studenata (86,1%) odgovorilo da ne smatraju da majka treba dojiti svoje dijete isključivo 6 mjeseci, odnosno misle da bi trebala dojiti i duže. Na pitanje „Smatram da je u redu ako majka ne želi dojiti svoje dijete“ najnegativnije stavove ima prva godina redovnog studija sestrinstva. 9 ih je odgovorilo da smatra da je u redu ako majka ne želi dojiti svoje dijete, 9 ih ne smatra da je to u redu, a 7 niti smatra niti ne smatra da je u redu ako majka ne želi dojiti svoje dijete. Na drugoj i trećoj godini se većina slaže s tim da je u redu ako majka ne želi dojiti svoje dijete. Iako uzevši u obzir sveukupne odgovore, 51,9% što je više od polovice studenata, odgovorilo da smatraju da je u redu ako majka ne želi dojiti svoje dijete što govori da nemaju negativne stavove prema majkama koje ne žele dojiti.

Kao zdravstveni djelatnici vrlo je bitno poticati na majke na dojenje svoje djece. Ima puno pozitivnih učinaka za koje mnoge dojilje i ne znaju. Vrlo je bitno osim poticati majke na dojenje, educirati studente o dojenju i o njegovim pozitivnim stranama. Stjecanjem adekvatnog znanja o dojenju, dojenje će se više poticati i više će se na njega gledati pozitivno. Iako studenti imaju pozitivne stavove o dojenju, potrebno je što više ulagati u znanje kako o drugim temama, tako i o dojenju.

SAŽETAK

Tema završnog rada je „Stavovi studenata sestrinstva o majkama koje ne žele dojiti“ gdje se analiziraju stavovi i mišljenja studenata sestrinstva o dojenju. Dojenje je tema o kojoj se puno uči i sluša, a posebice u sklopu kolegija zdravstvena njega majke i djeteta te zdravstvena njega djeteta. Prvi dio završnog rada govori o dojenju, sastavu majčina mlijeka, položajima za dojenje te sastavu umjetne prehrane.

Drugi dio završnog rada govori o analiziranju odgovora na anketni upitnik redovnih studenata sestrinstva na Fakultetu zdravstvenih studija u Rijeci. Cilj istraživanja je bio ispitati stavove studenata o majkama koje ne žele dojiti te se studente ispitalo i o stavovima prema dojenju općenito. U istraživanju je sudjelovalo 25 studenata s prve godine, 27 s druge i s treće godine 27 studenata također. Anketa je pokazala da su mišljenja većinom podudarna, osim u par pitanja gdje se mišljenja skroz razilaze po godinama studija. Glavno pitanje istraživanja je „Smatram da je u redu ako majka ne želi dojiti svoje dijete“ na koje je 51,9% studenata odgovorila da smatra da je u redu što se može zaključiti da ih više od polovice ima pozitivne stavove o majkama koje ne žele dojiti. Ostalih 32,2% ih ne smatra da je u redu ako majka ne želi dojiti svoje dijete, a 29,1% niti smatra niti ne smatra gdje se može zaključiti da se i u ovom pitanju mišljenja i stavovi dosta razlikuju te da prva godina ima najnegativnije stavove prema majkama koje ne žele dojiti.

Ključne riječi: dojenje, stavovi, majke koje ne žele dojiti svoje dijete, istraživanje

SUMMARY

The topic of the final paper is "Attitudes of nursing students about mothers who do not want to breastfeed" where the attitudes and opinions of nursing students about breastfeeding are analyzed. Nursing students learn and listen a lot about breastfeeding, especially in maternal and child health care course and child health care course. The first part of the final paper discusses about breastfeeding, the composition of breast milk, breastfeeding positions and the composition of artificial feeding.

The second part of the final paper deals with the analysis of the questionnaire answers of full-time nursing students at the Faculty of Health Studies in Rijeka. The aim of the research was to examine the attitudes of students towards mothers who do not want to breastfeed. The students were also examined about attitudes towards breastfeeding in general. The study involved 25 first-year students, 27 second-year students and 27 third-year students. The research showed that opinions are very similar, except in a few questions where opinions are completely different depending on the year of study The main statement of the research is "I think it is all right if a mother does not want to breastfeed her child" to which 51.9 % of students provided positive answer. One can therefore conclude that more than a half of them have positive attitudes about mothers who do not want to breastfeed. The other 32.2 % do not think that it is all right if the mother does not want to breastfeed her child and 29.1 % neither agree or disagree with the statement. To conclude, there is a difference in students' opinion and attitudes and first-year students have the most negative attitudes towards mothers who do not want to breastfeed.

Key words: breastfeeding, attitudes, mothers who do not want to breastfeed their child, research

11. LITERATURA

1. G. Gjurić, Sve o dojenju, Mali svijet d.o.o., Zagreb, 1994

2. Majsović Z, i sur. Sestrinstvo u zajednici, Zagreb: Zdravstveno veleučilište, 2006.

3. Frković A. Higijena i dijetetika u trudnoći, Rijeka: Medicinski fakultet sveučilišta u Rijeci, 1996.

4. Bajek S, Bobinac D, Jerković R, Malnar D. Sustavna anatomija čovjeka, Rijeka: Digital point tiskara d.o.o., 2007.

5. Mardešić D, i sur. Pedijatrija. 7. dopunjeno izdanje, Zagreb: Školska knjiga, 2003.

6. Philips AVENT, Priručnik za dojenje, Samobor: Kadulja A.M. d.o.o.

7. Niseteo T., Dujmović M., Karakaš S., Kertez T., Čagalj Ž., Papam fino i zdravo, vodič za prehranu dojenčeta u prvoj godini života 1. izdanje, Zagreb: Stega-tisak d.o.o., 2014.

8. Podgorelec V, Brajnović Zaputović S, Kiralj R. Majčino mlijeko najbolji je izbor prehrane za novorođenče i dojenče Breast milk is the ideal food for newborns and infants. Sestrinski glasnik [Internet]. 2016 [pristupljeno 09.07.2020.];21(1):33-40. https://doi.org/10.11608/sgnj.2016.21.007

12. PRILOZI

Prilog A: Popis ilustracija

Slike

Slika br. 1: Dojenje u ležećem položaju.....9

Slika br 2.: Položaj kolijevke.....10

Slika br. 3: Unakrsni položaj kolijevke.....11

Slika br. 4: Ragbi položaj kod dojenja.....11

Grafovi

Graf 1: Prikaz spola po godini studija.....18

Graf 2. Prikaz dobi po godinama studija.....18

Graf 3. Prikaz odgovora na anketu po godinama studija u postotcima.....19

Graf 4. Iskustvo u struci prema godinama studija.....20

Graf 5. Iskustvo u struci u postotcima za anketirane studente.....20

Graf 6. Broj studenata koji su završili srednju medicinsku školu po godinama studija.....21

Graf 7: Sveukupni postotak završene srednje medicinske škole prije upisa na fakultet.....21

Graf 8. Odgovori na pitanje „Mislite li da majke trebaju dojiti svoju djecu?“ prema godinama studija.....22

Graf 9. Mišljenje o tome trebaju li majke dojiti svoje dijete prikazano u postotcima za sve 3 godine skupa.....22

Graf 10. Mišljenje studenata po godinama studija o tome je li zamjensko mlijeko praktičnije od dojenja.....23

Graf 11. Postotak odgovora na pitanje „Mislite li da je zamjensko (umjetno) mlijeko praktičnije od dojenja?“ za sve 3 godine ukupno.....23

Graf 12. Prikaz stavova studenata o tome misle li da je majčino mlijeko bogato željezom po godinama studija.....24

Graf 13. Prikaz odgovora studenata na pitanje „Mislite li da je majčino mlijeko bogato željezom?“ u postotcima.....25

Graf 14. Stavovi studenata po godinama studija na pitanje „Bebe hranjene majčinim mlijekom su zdravije od beba hranjene zamjenskim.“.....25

Graf 15. Prikaz stavova studenata na pitanje „Bebe hranjene majčinim mlijekom su zdravije od beba hranjene zamjenskim.“ u postotcima za sve 3 godine 26

Graf 16. Prikaz odgovora na pitanje „Žene ne bi trebale dojiti na javnim mjestima“ po godinama studija.....27

Graf 17. Odgovori na pitanje „Žene ne bi trebale dojiti na javnim mjestima“ za sve studente ukupno prikazane postotcima.....27

Graf 18. Prikaz odgovora na pitanje „Neugodno mi je vidjeti ženu kako doji.“ po godinama studija.....28

Graf 19. Odgovori na pitanje „Neugodno mi je vidjeti ženu kako doji“ za sve godine.....28

Graf 20. Prikaz stavova studenata na pitanje „Smatram da se majčino mlijeko lakše probavlja od umjetnog“ prema godinama studija.....29

Graf 21. Prikaz odgovora na pitanje „Smatram da se majčino mlijeko lakše probavlja od umjetnog“ za sve tri godine.....30

Graf 22. Prikaz stavova studenata o pitanju „Majka koja ponekad konzumira alkohol ne bi trebala dojiti svoje dijete“ po godinama studija.....30

Graf 23. Prikaz rezultata na pitanje „Majka koja ponekad konzumira alkohol ne bi trebala dojiti svoje dijete“ za sve tri godine.....31

Graf 24. Prikaz odgovora na pitanje „Smatram da dojenje štiti od mnogih bolesti i alergija.“ po godinama studija.....32

Graf 25. Ukupni prikaz stavova o tome štiti li dojenje od mnogih bolesti i alergija za sve tri godine studija.....32

Graf 26. Prikaz stavova studenata na pitanje u anketnom upitniku „ Smatram da dojenje pozitivno utječe na daljnji razvoj i zdravlje djeteta u životu“ prema godinama studija.....33

Graf 27. Prikaz rezultata stavova studenata na pitanje „ Smatram da dojenje pozitivno utječe na daljnji razvoj i zdravlje djeteta u životu“ za sve tri godine.....33

Graf 28. Prikaz rezultata na pitanje „Smatram da majka koja pije lijekove treba prestati dojiti svoje dijete.“ po godini studija.....34

Graf 29. Prikaz rezultata na pitanje u anketnom upitniku „Smatram da majka koja pije lijekove treba prestati dojiti svoje dijete“ za sve tri godine.....35

Graf 30. Prikaz rezultata na pitanje „ Smatram da majke trebaju dojiti isključivo samo 6 mjeseci“ po godinama studija.....35

Graf 31. Sveukupan prikaz rezultata o mišljenju studenata trebaju li majke dojiti svoje dijete isključivo 6 mjeseci za sve tri godine.....36

Graf 32. Prikaz rezultata na pitanje „Smatram da majka tijekom razdoblja dojenja treba paziti na svoju prehranu“ po godinama studija.....37

Graf 33. Ukupan prikaz rezultat o stavovima studenata trebaju li majke paziti na svoju prehranu tijekom razdoblja dojenja za sve tri godine.....37

Graf 34. Prikaz odgovora na pitanje „Smatram da je dojenje veći napor za majku nego hranjenje umjetnom prehranom“ po godini studija.....38

Graf 35. Prikaz rezultata odgovora na pitanje „ Smatram da majke koje ne žele dojiti svoje dijete nisu dovoljno informirane o korisnosti dojenja za svoje dijete“ po godini studija.....39

Graf 36. Prikaz rezultata odgovora na pitanje „Smatram da majke koje ne žele dojiti svoje dijete nisu dovoljno informirane o korisnosti dojenja za svoje dijete“ za sve tri godine.....39

Graf 37. Prikaz rezultata odgovora na pitanje „Smatram da je u redu ako majka ne želi dojiti svoje dijete“ po godinama studija.....40

Graf 38. Prikaz odgovora na pitanje „Smatram da je u redu ako majka ne želi dojiti svoje dijete“ za sve tri godine.....41

Graf 39. Prikaz rezultata odgovora na pitanje „ Smatram da majke ne žele dojiti svoje dijete zbog izgleda njihovih grudi.“ po godini studija.....41

Graf 40. Sveukupan prikaz rezultata odgovora na pitanje „Smatram da majke ne žele dojiti svoje dijete zbog izgleda njihovih drugi“ za sve tri godine.....42

Prilog B: Anketni upitnik

STAVOVI STUDENATA SESTRINSTVA O MAJKAMA KOJE NE ŽELE DOJITI

1. Spol?

a) M

b) Ž

2. Dob?

---

3. Godina studija?

a) 1. godina redovnog studija sestrinstva

b) 2. godina redovnog studija sestrinstva

c) 3. godina redovnog studija sestrinstva

4. Imate li radnog iskustva u struci?

a) Imam radnog iskustva u struci

b) Nemam radnog iskustva u struci

5. Jeste li prije upisa na fakultet pohađao/la srednju medicinsku školu?

a) da, pohađao/la sam srednju medicinsku školu

b) ne, pohađao/la sam neku drugu srednju školu

6. Mislite li da majke trebaju dojiti svoje dijete?

a) da, mislim da trebaju dojiti svoje dijete

b) ne, ne mislim da trebaju dojiti svoje dijete

c) niti da niti ne

7. Mislite li da je zamjensko (umjetno) mlijeko praktičnije od dojenja?

a) da, mislim da je praktičnije od dojenja

b) ne, ne mislim da je zamjensko mlijeko praktičnije od dojenja

c) niti da niti ne

8. Mislite li da je majčino mlijeko bogato željezom?

a) da, mislim da je majčino mlijeko bogato željezom

b) ne, ne mislim da je majčino mlijeko bogato željezom

c) niti da niti ne

9. Bebe hranjene majčinim mlijekom su zdravije od beba koje su hranjene zamjenskim.

a) slažem se s ovom tvrdnjom

b) ne slažem se s ovom tvrdnjom

c) niti se slažem niti se ne slažem

10. Žene ne bi trebale dojiti na javnim mjestima.

a) slažem se s ovom tvrdnjom

b) ne slažem se s ovom tvrdnjom

c) niti se slažem niti se ne slažem

11. Neugodno mi je vidjeti ženu kako doji.

a) da, neugodno mi je vidjeti ženu kako doji

b) ne, nije mi neugodno vidjeti ženu kako doji

c) niti da niti ne

12. Smatram da se majčino mlijeko lakše probavlja od umjetnog.

a) da, smatram da se majčno mlijeko lakše probavlja od umjetnog

b) ne, ne smatram da se majčino mlijeko lakše probavlja od umjetnog

13. Majka koja ponekad komzumira alkohol ne bi trebala dojiti svoje dijete.

a) da, mislim da majka koje ponekad konzumira alkohol ne bi trebala dojiti svoje dijete

b) ne, ne mislim da majka koja ponekad konzumira alkohol ne bi trebala dojiti svoje dijete

14. Smatram da dojenje štiti dijete od mnogih bolesti i alergija.

a) da, smatram

b) ne, ne smatram

c) ne znam

15. Smatram da dojenje pozitivno utječe na daljnji razvoj i zdravlje djeteta u životu.

a) da, smatram da dojenje pozitivno utječe na daljnji razvoj i zdravlje djeteta u životu

b) ne, ne smatra da dojenje pozitivno utječe na daljnji razvoj i zdravlje djeteta u životu

c) ne znam

16. Smatram da majka koja pije lijekove treba prestati dojiti svoje dijete.

a) da, smatram da majka koja pije lijekove treba prestati dojiti svoje dijete

b) ne, ne smatram da majka koja pije lijekove treba prestati dojiti svoje dijete

c) ne znam

17.Smatram da majke trebaju dojiti isključivo samo 6 mjeseci.

a) da, smatram da majke trebaju dojiti isključivo samo 6 mjeseci

b) ne, ne smatram majke trebaju dojiti isključivo samo 6 mjeseci

c) niti da niti ne

18. Smatram da majka tijekom razdoblja dojenja mora paziti na prehranu

a) da, smatram da majka tijekom razdoblja dojenja mora paziti na prehranu

b) ne, ne smatram da majka tijekom razdoblja dojenja mora paziti na prehranu

c) niti da niti ne

19. Smatram da je dojenje veći napor za majku nego hranjenje umjetnom prehranom.

a) da, smatram da je dojenje veći napor za majku nego hranjenje umjetnom prehranom

b) ne, ne smatram da je dojenje veći napor za majku nego hranjenje umjetnom prehranom.

c) niti da niti ne

20. Smatram da majke ne žele dojiti djecu jer nisu dovoljno informirane o korisnosti dojenja za dijete.

a) da, smatram da nisu dovoljno informirane

b) ne, ne smatram da nisu dovoljno informirane

c) niti da niti ne

21. Smatram da je u redu ako majka ne želi dojiti svoje dijete

a) da, smatram da je u redu ako majka ne želi dojiti svoje dijete

b) ne, ne smatram da je u redu ako majka ne želi dojiti svoje dijete

c) niti da niti ne

22. Smatram da majke ne žele dojiti svoju djecu zbog izgleda njihovih grudi

a) da, smatram da majke ne žele dojiti svoju djecu zbog izgleda njihovih grudi

b) ne, ne smatram da majke ne žele dojiti svoju djecu zbog izgleda njihovih grudi

c) niti da niti ne

ZAHVALA

Zahvaljujem se Fakultetu zdravstvenih studija, svim profesorima, mentorima na vježbama, liječnicima na prenošenju znanja, poticaju na učenje i na postizanju što boljih uspjeha, poticanju na rad te na velikoj podršci tijekom predavanja i cjelokupnog studiranja. Zahvaljujem se i Riječkom KBC-u na mogućnosti obavljanja vježbi te osim toga stjecanju novih znanja i vještina tijekom 3 godine studiranja. Posebna zahvala svim mentorima na podupiranju, uključivanja u rad, prenesenom znanju ali i radu na profesionalnom rastu i napredovanju.

Najveću zahvalu upućujem mentorici Mariji Bukvić prof.reh.,mag.med.tech za veliku pomoć pri izradi završnog rada, ali i cjelokupnog obrazovanja i poticanja na napredovanje tijekom studiranja.

Hvala mojim prijateljima, a posebice roditeljima i obitelji koji su mi omogućili obrazovanje i koju su me poticali, pružali mi ljubav, toplinu i veliku podršku tijekom studiranja. Još jednom Vam hvala, bez Vaše potpore ne bih ovo uspjela.

KRATKI ŽIVOTOPIS PRISTUPNIKA

Zovem se Paula Matić, rođena sam 27.06.1997. U Slavonskom Brodu. Živim u Velikoj Kopanici i tamo sam završila osnovnu školu. Nakon osnovne škole, upisala sam se u Srednju medicinsku školu u Slavonskom Brodu. Upisala sam smjer za medicinsku sestru i završila sam ju 2017. godine. Nakon toga sam iste godine u Rijeci upisala sestrinstvo na Fakultetu zdravstvenih studija.